

PRIVREDNA KOMORA SRBIJE
CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY OF SERBIA

INVESTICIONI PODSTICAJI U INDUSTRIJI

CENTAR ZA PODRŠKU INVESTICIJAMA I JAVNO-PRIVATNO PARTNERSTVO
investicije@pks.rs

1. Jul 2019. godine

SADRŽAJ

PRAVNI OSNOV.....	3
PODSTICAJI PREMA ZAKONU O ULAGANJIMA	6
DRŽAVNA POMOĆ PREKO RAZVOJNE AGENCIJE SRBIJE	11
DRŽAVNA POMOĆ PREKO FONDA ZA RAZVOJ	13
PODSTICAJI PREKO NACIONALNE SLUŽBE ZA ZAPOSŁJAVANJE	20
DRŽAVNA POMOĆ – INOVACIJE.....	25
ENERGETIKA.....	27
UPRAVLJANJE OTPADOM.....	32
ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE	34

I	PRAVNI OSNOV
----------	---------------------

A)Pravni akti u vezi sa podsticajima u sektoru industrije

Strateški okvir razvoja industrije u Republici Srbiji definisan je Strategijom i politikom razvoja industrije Republike Srbije od 2011. do 2020. godine ("Sl. glasnik RS", br. 55/11). Na osnovu ove strategije doneta je Strategija za podršku razvoja malih i srednjih preduzeća, preduzetništva i konkurentnosti za period od 2015. do 2020. godine ("Sl. glasnik RS", br. 35/15).

Podsticaji za investiranje u sektoru industrije regulisani su čitavim setom pravnih akata i javnih poziva koji se raspisuju na osnovu ovih akata i sredstava predviđenih budžetom za tu godinu. Od sistemskih zakona tu spadaju Zakon o kontroli državne pomoći i Zakon o ulaganjima koji se odnose na više sektora privrede, a određeni sektori industrije imaju pored ovih i posebno definisane podsticaje u okviru posebnih zakona koji regulišu konkretnu oblast.

Zakon uređuje opšti okvir za dobijanje podsticaja, a uredbama, pravilnicima i drugim aktima se propisuju bliži uslovi za apliciranje za podsticaje. Za većinu programa podrške potrebno je sačekati i raspisivanje javnog poziva za učešće u konkursu.

U nastavku je dat pregled svih važećih pravnih akata na republičkom nivou relevantnih za podsticaje u sektoru industrije:

1.	Strategija i politika razvoja industrije Republike Srbije od 2011. do 2020. godine ("Sl. glasnik RS", br. 55/11)
2.	Strategija za podršku razvoja malih i srednjih preduzeća, preduzetništva i konkurentnosti za period od 2015. do 2020. godine ("Sl. glasnik RS", br. 35/15)
3.	Zakon o kontroli državne pomoći ("Sl. glasnik RS", br. 51/09)
4.	Uredba o pravilima za dodelu državne pomoći ("Sl. glasnik RS", br. 13/10, 100/11, 91/12, 37/13, 97/13 i 119/14)
5.	Zakon o ulaganjima („Sl. glasnik RS“, br: 89/15 i 95/18)
6.	Uredba o određivanju kriterijuma za dodelu podsticaja radi privlačenja direktnih ulaganja („Sl. glasnik RS“, broj 1/19)
7.	Uredba o utvrđivanju programa podrške malim preduzećima za nabavku opreme u 2019. godini ("Sl. glasnik RS", br. 3/19 i 38/19)
8.	Uredba o utvrđivanju programa podsticanja preduzetništva kroz razvojne projekte u 2019. godini ("Sl. glasnik RS", br. 3/19)
9.	Uredba o utvrđivanju programa podsticanja razvoja preduzetništva kroz finansijsku podršku za početnike u poslovanju u 2019. godini ("Sl. glasnik RS", br. 3/19)
10.	Uredba o određivanju kriterijuma za dodelu podsticaja radi privlačenja direktnih ulaganja u sektoru usluga hotelskog smeštaja („Sl. glasnik RS“, broj 33/19 i 42/19)
11.	Uredba o određivanju kriterijuma za dodelu podsticaja radi privlačenja direktnih ulaganja u oblasti proizvodnje prehrambenih proizvoda („Sl. glasnik RS“, broj 1/19)
12.	Zakon o Fondu za razvoj Republike Srbije ("Sl. glasnik RS", br. 36/09, 88/10, 119/12 i 5/15)
13.	Program Fonda za razvoj Republike Srbije
14.	Zakon o inovacionoj delatnosti ("Sl. glasnik RS", br. 110/05, 18/10 i 55/13)
15.	Pravilnik Fonda za inovacionu delatnost o pravilima za dodelu državne pomoći
16.	Uredba o podsticajima investitoru da u Republici Srbiji proizvodi audiovizuelno delo ("Sl. glasnik RS", br. 10/18)
17.	Zakono o zapošljavanju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti ("Sl. glasnik RS", br: 36/09, 88/10, 38/15 i 113/17-dr.zakon)

18.	Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom ("Sl. glasnik RS", br: 36/09 i 32/13)
19.	Pravilnik o kriterijumima, načinu i drugim pitanjima od značaja za sprovođenje mera aktivne politike zapošljavanja ("Sl. glasnik RS", br: 102/15, 5/17 i 9/18)
20.	Strategija razvoja energetike Republike Srbije do 2025. godine sa projekcijama do 2030. godine ("Službeni glasnik RS", broj 101/15)
21.	Zakon o energetici ("Sl. glasnik RS", br. 145/14 i 95/18-dr.zakon)
22.	Uredba o naknadi za podsticaj povlašćenih proizvođača električne energije ("Sl. glasnik RS", br. 8/19)
23.	Uredba o podsticajnim merama za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora i iz visokoeфикаsne kombinovane proizvodnje električne i toplotne energije ("Sl. glasnik RS", br. 56/16, 60/17 i 91/18)
24.	Uredba o uslovima i postupku sticanja statusa povlašćenog proizvođača električne energije, privremenog povlašćenog proizvođača i proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora energije ("Sl. glasnik RS", br. 56/16 i 60/17 i 44/18-dr.zakon)
25.	Zakon o efikasnom korišćenju energije ("Sl. glasnik RS", br. 25/2013)
26.	Uredba o utvrđivanju programa finansiranja aktivnosti i mera unapređenja efikasnog korišćenja energije u 2019. godini ("Sl. glasnik RS", br. 4/19)
27.	Zakon o upravljanju otpadom ("Sl. glasnik RS", br. 36/09, 88/10, 14/16 i 95/18-dr.zakon)
28.	Uredba o visini i uslovima za dodelu podsticajnih sredstava ("Sl. glasnik RS", br. 88/09, 67/10, 101/10, 86/11, 35/12, 41/13 - dr. pravilnik, 81/14 - dr. pravilnik, 30/15 - dr. pravilnik, 44/16 - dr. pravilnik, 43/17 - dr. pravilnik, 45/18-dr.pravilnik i 20/19-dr.pravilnik)
29.	Pravilnik o usklađenim iznosima podsticajnih sredstava za ponovnu upotrebu, reciklažu i korišćenje određenih vrsta otpada („Sl. glasnik RS“, broj: 20/19)
30.	Zakon o zaštiti životne sredine ("Sl. glasnik RS", br. 135/2004, 36/2009, 36/2009 - dr. zakon, 72/2009 - dr. zakon, 43/2011 - odluka us i 14/2016, 76/18, 95/18-dr.zakon)
31.	Uredba o bližim uslovima koje moraju da ispunjavaju korisnici sredstava, uslovima i načinu raspodele sredstava, kriterijumima i merilima za ocenjivanje zahteva za raspodelu sredstava, načinu praćenja korišćenja sredstava i ugovorenih prava i obaveza, kao i drugim pitanjima od značaja za dodeljivanje i korišćenje sredstava zelenog fonda Republike Srbije ("Sl. glasnik RS", br. 25/18)
32.	Pravilnik o bližim uslovima za dodelu i korišćenje sredstava Zelenog fonda Republike Srbije ("Sl. glasnik RS", br. 31/18)
33.	Uredba o uslovima, načinu i postupku oslobođenja od carinskih i drugih dažbina na uvoz opreme („Sl. glasnik RS“, broj 34/19)
34.	Nacionalni akcioni plan zapošljavanja za 2019. godinu („Sl. glasnik RS“, broj 105/18)
35.	Strategija naučnog i tehnološkog razvoja republike srbije za period od 2016. do 2020. godine - istraživanja za inovacije ("Sl. glasnik RS", br. 25/16)
36.	Uredba o utvrđivanju Programa za promociju i popularizaciju inovacija I inovacionog preduzetništva za 2019. godinu ("Sl. glasnik RS", br. 15/19)

B) Državna pomoć

Zakon o kontroli državne pomoći uređuje opšte uslove i postupak kontrole državne pomoći i definiše državnu pomoć kao svaki stvarni ili potencijalni javni rashod ili umanjeno ostvarenje javnog prihoda, kojim korisnik državne pomoći stiče povoljniji položaj na tržištu u odnosu na konkurente, čime se narušava ili postoji opasnost od narušavanja konkurencije na tržištu. Davalac državne pomoći može biti Republika Srbija, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave, preko nadležnih organa, i svako pravno lice koje raspolaže javnim sredstvima i dodeljuje državnu pomoć u bilo kom obliku.

U skladu sa ovim zakonom, dozvoljeno je dodeliti državnu pomoć:

- 1) koja je socijalnog karaktera, a dodeljuje se individualnim potrošačima bez diskriminacije u odnosu na poreklo robe, odnosno proizvoda, koji čine konkretnu pomoć;
- 2) koja se dodeljuje radi otklanjanja šteta prouzrokovanih prirodnim nepogodama ili drugim vanrednim situacijama.

Pored navedene može biti dozvoljena i državna pomoć koja se dodeljuje:

- 1) radi unapređenja ekonomskog razvoja područja Republike Srbije sa izuzetno niskim životnim standardom ili sa visokom stopom nezaposlenosti;
- 2) radi otklanjanja ozbiljnog poremećaja u privredi Republike Srbije ili izvođenja određenog projekta od posebnog značaja za Republiku Srbiju;
- 3) za unapređenje razvoja određenih privrednih delatnosti ili određenih privrednih područja u Republici Srbiji, ukoliko se time ozbiljno ne narušava, niti postoji pretnja ozbiljnom narušavanju konkurencije na tržištu;
- 4) za unapređenje zaštite i očuvanja kulturnog nasleđa.

Državna pomoć se prijavljuje kao:

- 1) šema državne pomoći ili
- 2) individualna državna pomoć.

Šema državne pomoći je skup svih propisa koji predstavljaju osnov za dodelu državne pomoći korisnicima (na primer Zakon o ulaganjima), dok se Individualna državna pomoć dodeljuje na osnovu akta davaoca državne pomoći.

U skladu sa Uredbom o pravilima za dodelu državne pomoći propisane su kategorije državne pomoći. Na osnovu te podele razrađuju se dalje različiti oblici subvencija koji se mogu svrstati u neki od oblika državne pomoći. Kategorije državne pomoći su:

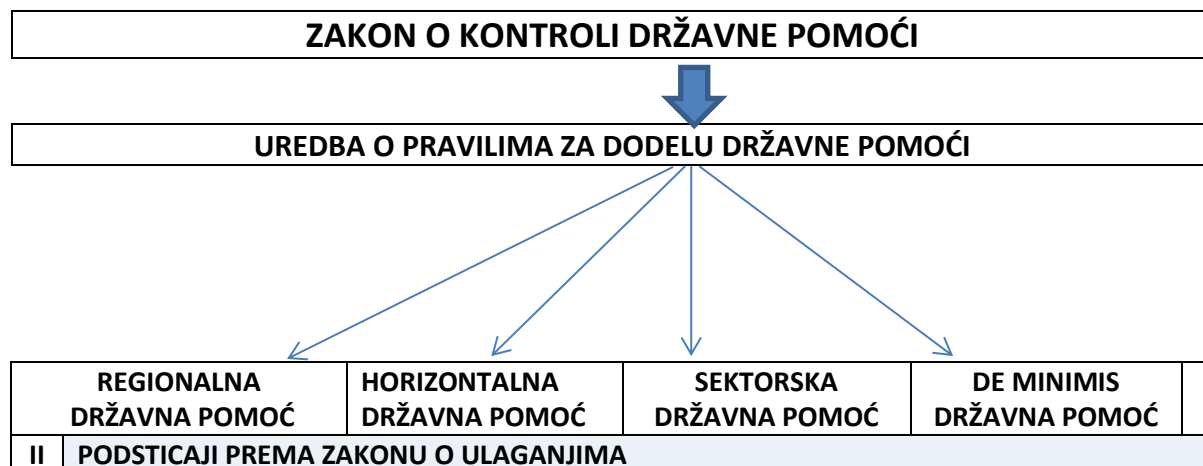
1-Regionalna državna pomoć koja se dalje deli prema primarnim ciljevima dodele, i to: investiciona državna pomoć, državna pomoć za novoosnovane male privredne subjekte i pomoć za operativno poslovanje;

2-Horizontalna državna pomoć koja se deli prema primarnim ciljevima dodele, i to:

- 1) za male i srednje privredne subjekte,
- 2) za sanaciju i za restrukturisanje privrednog subjekta u teškoćama,
- 3) za zapošljavanje,
- 4) za zaštitu životne sredine,
- 5) za istraživanje, razvoj i inovacije,
- 6) za usavršavanje,
- 7) u obliku rizičnog kapitala,
- 8) u oblasti kulture;

3-Sektorska državna pomoć koja se dodeljuje za specifične vrste sektorske državne pomoći, za koje se propisuju posebna pravila za dodelu u sektoru proizvodnje čelika, vađenja uglja i u sektoru saobraćaja;

4-Državna pomoć male vrednosti (*de minimis* državna pomoć) koja može da se dodeli samo ukoliko nije moguće dodeliti pomoć na osnovu pravila za regionalnu, horizontalnu i sektorsku državnu pomoć.

A) Pravni osnov

U skladu sa Zakonom o ulaganjima ("Sl. glasnik RS", br: 89/15 i 95/18) donete su u januaru 2019. godine dve Uredbe o dodeli podsticaja radi privlačenja direktnih ulaganja:

1-Uredba o određivanju kriterijuma za dodelu podsticaja radi privlačenja direktnih ulaganja („Sl. glasnik RS“, broj 1/19)

2- Uredba o određivanju kriterijuma za dodelu podsticaja radi privlačenja direktnih ulaganja u oblasti proizvodnje prehrambenih proizvoda („Sl. glasnik RS“, broj 1/19)

3- Uredba o određivanju kriterijuma za dodelu podsticaja radi privlačenja direktnih ulaganja u sektoru usluga hotelskog smeštaja („Sl. glasnik RS“, broj 33/19 i 42/19)

A) Podela investicija u skladu sa Uredbom o određivanju kriterijuma za dodelu podsticaja radi privlačenja direktnih ulaganja („Sl. glasnik RS“, broj 1/19) je na:

1 – Investicije od posebnog značaja

2 – Investicije koje nisu investicije od posebnog značaja

Ulaganje od posebnog značaja predstavlja ulaganje čije ostvarenje bi bitno uticalo na dalji razvoj privrede Republike Srbije, unapređenje konkurentnosti privrede i Republike Srbije kao investicione lokacije i njen ravnomeran regionalni razvoj u odnosu na predmet ulaganja i teritorijalnu koncentraciju određenih privrednih grana i privrednih delatnosti i kod kojeg je ulaganje:

a) u osnovna sredstva veće od 5 miliona evra ili otvaranje više od 500 novih radnih mesta, ili

b) u osnovna sredstva veće od 2 miliona evra ili otvaranje više od 100 novih radnih mesta za treću ili četvrtu grupu opština prema stepenu razvijenosti, odnosno u devastirano područje,

c) ulaganje na osnovu usvojenih bilateralnih sporazuma.

U skladu sa uredbama o određivanju kriterijuma za dodelu podsticaja radi privlačenja direktnih ulaganja u oblasti proizvodnje prehrambenih proizvoda i hotelskog smeštaja ne pravi se podela na investicije od posebnog značaja i ostale investicije.

B) Pravo na učestvovanje u postupku dodele sredstava

U skladu sa prvom Uredbom sredstva se **moгу dodeliti** za realizaciju investicionih projekata u proizvodnom sektoru i za projekte usluga servisnih centara. Usluge servisnih centara i podrška poslovnim operacijama jesu usluge koje se pružaju putem informaciono-komunikacionih tehnologija prevashodno korisnicima van teritorije Republike Srbije.

Takođe, u skladu sa drugom Uredbom, pravo na učestvovanje u postupku dodele sredstava imaju ulagači koji prijave investicione projekte u oblasti proizvodnje prehrambenih proizvoda, a koji se pre početka realizacije investicionog projekta prijave za dodelu sredstava, pri čemu proizvodnja prehrambenih proizvoda obuhvata preradu proizvoda poljoprivrede, šumarstva i ribarstva radi dobijanja hrane za ljude ili životinje, a uključena je i proizvodnja različitih međufaznih proizvoda. Izuzetno, za delatnosti koje se smatraju trgovinom na malo proizvodima proizvođača koji poseduju svoje radnje (npr. one koje se obavljaju u pekarama, poslastičarnicama ili mesarama koje prodaju svoje proizvode) **ne mogu se dodeliti** podsticaji, u smislu ove uredbe.

Takođe, sredstva se **ne mogu koristiti** za finansiranje investicionih projekata u sektoru saobraćaja, razvoja softvera, ugostiteljstva, igara na sreću, trgovine, proizvodnje sintetičkih vlakana, uglja i čelika, rudarstva, duvana i duvanskih prerađevina, oružja i municije, brodogradnje pomorskih trgovačkih plovila na sopstveni pogon preko 100 bruto registrovanih tona, aerodroma, komunalnom sektoru i sektoru energetike, širokopojasne mreže, ribarstva i akvakulture.

U skladu sa trećom uredbom pravo na dodelu sredstava imaju investitori u sektoru hotelskog smeštaja kada je vrednost investicionog projekta minimum 2 miliona evra i kojim se zapošljava bar 70 novih zaposlenih.

C) Ograničavajući uslovi:

Sredstva mogu biti dodeljena samo pod sledećim uslovima:

1. da se investicija održi na istoj lokaciji u jedinici lokalne samouprave u kojoj se realizuje ulaganje, najmanje 5 godina nakon realizacije projekta za velike privredne subjekte, odnosno najmanje 3 godine za male i srednje privredne subjekte, i
2. da se dostignuti broj zaposlenih nakon realizacije investicionog projekta ne smanjuje u periodu 5 godina za velike privredne subjekte, odnosno 3 godine za male i srednje privredne subjekte,
3. korisnik sredstava je dužan da svakom zaposlenom redovno isplaćuje osnovnu zaradu najmanje u visini 120% minimalne zarade,
4. rok za realizaciju investicionog projekta i otvaranje novih radnih mesta povezanih sa investicionim projektom, je 3 godine od dana zaključenja ugovora o dodeli sredstava podsticaja, a koji se nakon zaključenja može produžiti najviše na pet godina,
5. ukupan iznos sredstava koja se mogu dodeliti u skladu sa ovom uredbom i drugih podsticaja određuje se u apsolutnom iznosu, pri čemu ne sme da pređe gornju granicu do koje je dozvoljeno dodeliti ukupan iznos državne pomoći u skladu sa propisima kojima se uređuju pravila za dodelu državne pomoći.

D) Vrsta i visina sredstava koja mogu biti dodeljena za investicije:

Korisnik sredstava dužan je da obezbedi učešće od najmanje 25% opravdanih troškova iz sopstvenih sredstava ili iz drugih izvora, koji ne sadrže državnu pomoć. Maksimalna visina sredstava koja može biti dodeljena za investicione projekte:

- ✧ VELIKIM privrednim subjektima do 50% opravdanih troškova,
- ✧ SREDNJIM privrednim subjektima do 60% opravdanih troškova,
- ✧ MALIM privrednim subjektima do 70% opravdanih troškova.

Visina sredstava koja može biti dodeljena za investicione projekte za velika preduzeća		
za opravdane troškove ulaganja do 50 mln EUR	za deo opravdanih troškova ulaganja iznad 50 mln EUR, a do 100 mln EUR	za deo opravdanih troškova ulaganja preko 100 mln EUR
max do 50%	max do 25%	max do 17%
opravdani troškovi su ulaganja u materijalna i nematerijalna sredstva ili troškovi bruto zarada u dvogodišnjem periodu nakon realizacije investicije		

Uslovi za dodelu sredstava prikazani su u nastavku za investicione projekte u proizvodnji i usluge servisnih centara:

Nivo razvijenosti opštine (grupa jedinice lokalne samouprave)	Minimalan broj novozaposlenih (novootvorenih radnih mesta)	Minimalan iznos opravdanih troškova ulaganja (u evrima)	Odobreni podsticaji	Savet može dodatno da odobri	
			Podsticaji za opravdane troškove dvogodišnjih bruto zarada	Dodatak na visinu ulaganja u osnovna sredstva	Dodatni podsticaji za radno intenzivne projekte
I	50	500.000	20%, maksimum 3.000 € po novootvorenom radnom mestu	+10%	za 200 – 500 novozaposlenih + 10% od iznosa troškova dvogodišnjih bruto plata za 500 – 1.000 novozaposlenih + 15% od iznosa troškova dvogodišnjih bruto plata
II	40	400.000	25%, maksimum 4.000 € po novootvorenom radnom mestu	+15%	
III	30	300.000	30%, maksimum 5.000 € po novootvorenom radnom mestu	+20%	
IV	20	200.000	35%, maksimum 6.000 € po novootvorenom radnom mestu	+25%	
Devastirana područja	10	100.000	40%, maksimum 7.000 € po novootvorenom radnom mestu	+30%	za više od 1.000 novozaposlenih + 20% od iznosa troškova dvogodišnjih bruto plata
Usluge servisnih centara	15	150.000	-	-	za više od 1.000 novozaposlenih + 20% od iznosa troškova dvogodišnjih bruto plata

Korisniku sredstava čiji investicioni projekat nije ulaganje od posebnog značaja odobrava se povećanje iznosa bespovratnih sredstava u visini od 10% iznosa opravdanih troškova ulaganja u osnovna sredstva, bez obzira na nivo razvijenosti opštine (prema skali u tabeli). Dok je za projekte od posebnog značaja moguće dodeliti (ne obavezno) ova sredstva, za ostale investicije se svakako odobravaju u navedenom procentualnom iznosu.

U sektoru prehrambene industrije sredstva se mogu dodeliti za investicione projekte u oblasti proizvodnje prehrambenih proizvoda, čija je minimalna vrednost 2.000.000 evra i kojima se obezbeđuje zapošljavanje najmanje 30 novih zaposlenih, prema sledećoj skali:

Nivo razvijenosti opštine	Podsticaji za opravdane troškove dvogodišnjih bruto zarada	Dodatak na visinu ulaganja u osnovna sredstva
I	20%, maksimum 3.000 € po novootvorenom radnom mestu	za ulaganja do 20 ml evra -20%
II	25%, maksimum 4.000 € po novootvorenom radnom mestu	
III	30%, maksimum 5.000 € po novootvorenom radnom mestu	
IV	35%, maksimum 6.000 € po novootvorenom radnom mestu	
Devastirana područja	40%, maksimum 7.000 € po novootvorenom radnom mestu	za ulaganja od 20-40 ml evra dodatnih 10% za ulaganja preko 40 ml evra dodatnih 5%

U sektoru usluga hotelskog smeštaja sredstva se mogu dodeliti za investicione projekte čija je minimalna vrednost 2 miliona evra i kojima se obezbeđuje zapošljavanje najmanje 70 novih zaposlenih na neodređeno vreme, prema sledećoj skali:

Nivo razvijenosti opštine	Podsticaji za opravdane troškove dvogodišnjih bruto zarada	Dodatak na visinu ulaganja u osnovna sredstva
I	20%, maksimum 3.000 € po novootvorenom radnom mestu	za ulaganja do 30 ml evra -20%
II	25%, maksimum 4.000 € po novootvorenom radnom mestu	
III	30%, maksimum 5.000 € po novootvorenom radnom mestu	
IV	35%, maksimum 6.000 € po novootvorenom radnom mestu	
Devastirana područja	40%, maksimum 7.000 € po novootvorenom radnom mestu	za ulaganja preko 30 ml evra dodatnih 10%

E) Kriterijumi za stručnu analizu investicionih projekta

- 1) reference ulagača
- 2) procenat nezaposlenih lica čije kvalifikacije odgovaraju delatnosti ulagača
- 3) broj visokokvalifikovanih lica koji se zapošljavaju realizacijom investicionog projekta;
- 4) visina i vrsta ulaganja
- 5) tehnološki nivo delatnosti koja je predmet ulaganja
- 6) prethodna saradnja sa dobavljačima i planirani udeo domaćih dobavljača;
- 7) efekti investicije na zaposlene
- 8) prethodni i planirani obim međunarodnog i ukupnog prometa
- 9) finansijsko-tržišna ocena investicionog projekta

F) Postupak prijave za dodelu sredstava

Investitor može dostaviti RAS-u pismo o namerama o realizaciji investicionog projekta koje sadrži, između ostalog, podatke o delatnosti, planiranoj visini ulaganja i broju novih radnih mesta. Na osnovu ovih podataka, RAS dostavlja investitoru obaveštenje o mogućem nivou podsticaja. Ovo obaveštenje je pravno neobavezujuće i sadrži informaciju da o dodeli i visini sredstava odlučuje Savet nakon utvrđivanja svih uslova za dodelu sredstava. Na osnovu podataka iz Pisma o namerama, Agencija dostavlja ulagaču obaveštenje o mogućem nivou podsticaja, ostavljajući mu rok od 30 dana da se izjasni. Ako Agencija utvrdi da se radi o investicionom projektu od posebnog značaja uz dostavljanje ulagaču obaveštenja Agencija obaveštava ministarstvo nadležno za poslove privrede i Savet o postojanju projekta od posebnog značaja.

Ulađač koji namerava da realizuje ulaganje treba da podnese Agenciji prijavu za dodelu sredstava na propisanom obrascu, na srpskom jeziku radi utvrđivanja ispunjenosti uslova za dodelu sredstava, bez prethodnog dostavljanja Pisma o namerama ili nakon prijema obaveštenja o mogućem nivou podsticaja. Na osnovu Prijave za dodelu sredstava Agencija vrši stručnu analizu investicionog projekta i obaveštava ulagača o visini podsticaja koje će predložiti Savetu i dostavlja mu nacrt ugovora o dodeli sredstava podsticaja. Stručna analiza investicionog projekta sadrži analizu mogućeg iznosa sredstava.

G) Carinsko oslobođenje na uvoz opreme ulagača

Carinska povlastica je oslobođenje od plaćanja uvoznih dažbina na uvoz opreme, a **korisnik carinske povlastice** je privredno društvo registrovano u Republici Srbiji za obavljanje delatnosti za koje je dozvoljena dodela podsticaja u skladu sa propisima kojima se uređuju kriterijumi, uslovi i način privlačenja direktnih investicija, a koje je uvoznik opreme za koju se odobravaju carinske povlastice.

Maksimalni dozvoljeni iznosi sredstava podsticaja:

- 1-za velika privredna društva može se utvrditi najviše do 50% opravdanih troškova za realizaciju investicionog projekta,
- 2-za srednje privredno društvo može se utvrditi najviše do 60% opravdanih troškova,
- 3-za mala privredna društva najviše do 70% opravdanih troškova za realizaciju investicionog projekta.

Ostvarivanje prava na oslobođenje

- 1) u skladu sa pravilima za dodelu regionalne investicione državne pomoći, za privredne subjekte koji su korisnici sredstava podsticaja po ugovoru o dodeli sredstava podsticaja;
- 2) u skladu sa pravilima za dodelu *de minimis* državne pomoći, za privredne subjekte koji nisu korisnici sredstava po ugovoru o dodeli sredstava podsticaja.

Pravo na carinsku povlasticu se ne može ostvariti za nabavku opreme u sektorima koji su propisani Zakonom o ulaganjima, a može se koristiti do visine upisanog nenovčanog uloga u privredno društvo. Iznos carinske povlastice može se dodeliti do iznosa koji:

- 1) kada se sabere sa iznosom dodeljenih sredstava podsticaja ne prelazi maksimalno dozvoljeni iznos gore naveden, za privredna društva koja su korisnici sredstava po ugovoru o dodeli sredstava podsticaja;
- 2) ne prelazi gornju granicu *de minimis* državne pomoći u iznosu od 23.000.000,00 dinara po jednom ulagaču u bilo kom periodu u toku tri uzastopne fiskalne godine, u skladu sa propisima kojima se uređuju pravila za dodelu i kontrolu državne pomoći, za privredna društva koja nisu korisnici sredstava po ugovoru o dodeli sredstava podsticaja.

Rok za ostvarenje prava na oslobođenje je dve godine od dana registracije zabeležbe odluke privrednog društva o ulaganju ili registracije povećanja kapitala. Oprema se ne može otuđiti, dati drugom na upotrebu ili koristiti u druge svrhe u roku od tri godine.

III DRŽAVNA POMOĆ PREKO RAZVOJNE AGENCIJE SRBIJE

A) Pravni osnov

U skladu sa Zakonom o kontroli državne pomoći kao i Zakonom o ulaganjima koji uređuje poslovanje Razvojne agencije Srbije, u ovom momentu otvoreni su programi podrške (oblik državne pomoći) za koje se aplicira na osnovu javnih poziva koje raspisuje Razvojna agencija Srbije.

B) Program podrške malim preduzećima za nabavku opreme u 2019. godini

Budžetom su odvojena sredstva za podršku razvoju preduzetništva za subvencije javnim nefinansijskim preduzećima i organizacijama u iznosu od 2.700.000.000 dinara, a od navedenih sredstava, 2.000.000.000 dinara (četiri puta više novca nego prošle godine) namenjeno je za sprovođenje Programa podrške malim preduzećima za nabavku opreme u 2019. godini. Sredstva predstavljaju de minimis državnu pomoć. Program sprovodi Ministarstvo privrede u saradnji sa Razvojnou agencijom Srbije i odabranim poslovnim bankama i lizing kompanijama.

Sredstva opredeljena Programom namenjena su za sufinansiranje nabavke nove proizvodne opreme i opreme direktno uključene u proces proizvodnje razmenjivih dobara i izvođenje građevinskih radova, i to:

- 1) proizvodne opreme i/ili mašina;
- 2) transportno-manipulativnih sredstava uključenih u proces proizvodnje i unutrašnjeg transporta;
- 3) delova, specijalizovanih alata za mašine ili drugih kapitalnih dobara;
- 4) građevinske mehanizacije za potrebe obavljanja građevinskih radova.

Oprema ne sme da bude isporučena niti plaćena delimično ili u celosti pre datuma donošenja odluke o dodeli bespovratnih sredstava. U odnosu na prošlogodišnji program sredstva su dodatno namenjena i za nabavku građevinske mehanizacije za potrebe obavljanja građevinskih radova.

Preduzeća mogu ostvariti pravo na sufinansiranje do 25% neto vrednosti nabavke proizvodne opreme, ali su u obavezi da obezbede učešće u visini 5% neto vrednosti proizvodne opreme, dok će se preostalih 70% obezbediti iz kredita poslovnih banaka ili finansijskog lizinga lizing kompanija uključenih u sprovođenje ovog programa. Iznos odobrene bespovratne pomoći u visini do 25% od neto vrednosti proizvodne opreme ne može biti manji od 500.000 dinara, niti veći od 5 miliona dinara. U slučaju da je ukupna neto vrednost proizvodne opreme viša od 20 miliona dinara, korisnik može da finansira razliku većim sopstvenim učešćem ili da za ovaj iznos uveća kreditni zahtev kod banke.

Pravo da se prijave na konkurs za dodelu bespovratnih sredstava imaju:

- 1) mikro ili mala pravna lica prema finansijskim izveštajima za 2017. godinu
- 2) preduzetnici registrovani u APR
- 3) zadruge ukoliko su se uskladile sa zakonom koji uređuje zadruge i ako su se podvrgle zadružnoj reviziji u zadnje dve godine.

Privredni subjekti moraju biti upisani u registar APR najkasnije 31. decembra 2017. godine.

Sredstva nisu namenjena subjektima koji obavljaju sledeće delatnosti:

1. primarna poljoprivredna proizvodnja.
2. izvođenje građevinskih radova (proizvodnja građevinskih proizvoda je dozvoljena);
3. saobraćaj i transport;
4. proizvodnja duvanskih proizvoda;
5. bilo koji oblik trgovinske, turističke ili ugostiteljske delatnosti, izuzev pekara sa industrijskom proizvodnjom i prodajom i uslugama kateringa;

6. štampanje i umnožavanje audio i video zapisa, izuzev štamparskih usluga;
7. uslužne delatnosti (uključujući između ostalog i konsultantske, marketinške, računovodstvene i usluge istraživanja tržišta kao i ostale usluge informacione tehnologije, proizvodnje i emitovanja digitalnog sadržaja, osim reciklaže);
8. organizovanje igara na sreću, lutrija i sličnih delatnosti;
9. proizvodnja i prodaja oružja i vojne opreme;
10. proizvodnja i promet nafte i naftnih derivata;
11. proizvodnja čelika i sintetičkih vlakana i vađenje uglja;
12. proizvodnja i promet bilo kog proizvoda ili aktivnosti, koje se prema domaćim propisima ili međunarodnim konvencijama i sporazumima, smatraju zabranjenim.

Zahtev za dodelu bespovratnih sredstava se podnosi istovremeno sa zahtevom za kredit ili finansijski lizing u ekspozituri/filijali jedne od poslovnih banaka ili lizing kompanija koje učestvuju u realizaciji Programa. Banke koje su izabrane od strane Ministarstva su Poštanska štedionica, Credit Agricole, Halkbank, Eurobank, Erstabank, Procredit i Unicredit i Raiffeisen leasing. **Javni poziv je privremeno zatvoren zbog prijema velikog broja zahteva.**

C) Program podrške sektorima prerađivačke industrije u 2019. godini

Pravo na učešće i korišćenje bespovratnih sredstava ima MMSP koje ispunjava sledeće uslove kumulativno:

1. da je pretežna delatnost MMSP proizvodnja, prerada ili usluge iz sektora prerađivačke industrije grupisane u 4 oblasti i to: **industrija mašina i opreme, prehrambena industrija, drvna i industrija nameštaja i industrija gume i plastike i da nije menjao šifru delatnosti nakon objavljivanja Javnog poziva**
2. da su u većinskom privatnom vlasništvu,
3. da su u trenutku podnošenja prijave, registrovani u APR Republike Srbije najmanje dve godine,
4. da vodi poslovne knjige po sistemu dvojnog knjigovodstva

Programom će se sufinansirati samo projektne aktivnosti koje su započete nakon raspisivanja Javnog poziva. Prihvatljive projektne aktivnosti su:

1. Uređenje poslovanja u skladu sa zahtevima međunarodnih standarda poslovanja-sertifikacija i resertifikacija
2. Usaglašavanje proizvoda sa zahtevima tehničkih propisa i standarda
3. Nabavka i implementacija specijalizovanog softvera ERP koji mora da obuhvati i module koji se odnose na proizvodne procese

Maksimalan iznos odobrenih sredstava je **1.000.000 dinara**, a sredstva se odobravaju u obliku sufinansiranja do 40% opravdanih troškova. Rok za završetak ugovorenih aktivnosti i realizaciju plaćanja u okviru odobrenog projekta je 12 meseciod dana potpisivanja ugovora sa RAS. **Javni poziv je otvoren do utroška sredstava, a najkasnije do 30. septembra 2019. godine.**

D) Program podrške internacionalizaciji MSP kroz individualno učešće na međunarodnim sajmovima u inostranstvu

Ovaj program je namenjen malim i srednjim preduzećima koja su izvozno orjentisana i koja žele da povećaju obim svoje spoljnotrgovinske razmene. Za dodelu bespovratnih sredstava mogu da konkurišu pravna lica kategorisana kao mala i srednja pravna lica koji vode poslovne knjige po sistemu dvojnog knjigovodstva, kojima je pretežna delatnost proizvodnja i prerada, koji su u trenutku

podnošenja prijave registrovani u APR najmanje dve godine i koji su u prethodne tri godine realizovali bar jedan izvozni posao.

Prihvatljive projektne aktivnosti podrazumevaju:

- zakup i izgradnju izlagačkog prostora;
- izradu promotivnog materijala (dizajn i štampu), i
- administrativne troškove I troškove tehničkih usluga

Troškovi izrade promotivnog materijala se priznaju u iznosu do 3% od ukupne vrednosti projekta, ne većem od 60.000 dinara.

Da bi prijava bila razmatrana, sajam za koji podnosioc prijave podnosi zahtev:

- mora da bude međunarodnog karaktera, tj. da se održava u inostranstvu;
- da na njemu učestvuju preduzeća iz najmanje 5 zemalja i
- da se održava u kontinuitetu najmanje 3 godine
- da se prijava ne odnosi na učešće na sajmu koji organizuju RAS i Privredna komora Srbije;
- da proizvodi poseduju neophodne sertifikate za plasman na željenom tržištu;
- da je predloženi projekat (sajam) u skladu sa delatnošću koju Podnosioc prijave obavlja;

RAS sufinansira do 40% ukupnog iznosa opravdanih troškova bez PDV. Maksimalan iznos koji se dodeljuje od strane RAS-a za ovu komponentu je 1.000.000 dinara. Ukupan budžet programa je 40 miliona dinara. Rok za realizaciju je 9 meseci od dana potpisivanja ugovora sa RAS. **Javni poziv je otvoren do utroška sredstava, a najkasnije do 30. septembra 2019. godine.**

V	DRŽAVNA POMOĆ PREKO FONDA ZA RAZVOJ
----------	--

A) Pravni osnov

Zakonom o fondu za razvoj Republike Srbije ("Sl. glasnik RS", br. 36/09, 88/10, 119/12 i 5/15) regulisano je poslovanje Fonda za razvoj koji obavlja, između ostalog, i poslove odobravanja kredita za podsticanje razvoja privrednih subjekata. Krediti i garancije iz sredstava Fonda mogu se odobravati privrednim subjektima koji su u većinskom privatnom ili državnom vlasništvu, osim javnim preduzećima. U nastavku je pregled aktuelnih kredita za koje se može konkurisati preko Fonda za razvoj, a koji predstavljaju de minimis državnu pomoć. Ove godine u odnosu na prethodnu, smanjena je kamatna stopa na deo koji se finansira iz kredita Fonda sa 1,5% na 1% kad je kredit obezbeđen bankarskom garancijom, odnosno sa 3% na 2% kada je obezbeđen drugim sredstvima obezbeđenja.

B) Program podsticanja preduzetništva kroz razvojne projekte u 2019. godini

U skladu sa Uredbom o utvrđivanju programa podsticanja preduzetništva kroz razvojne projekte u 2019. godini ("Sl. glasnik RS", br: 3/19) i Zakonom o budžetu su odvojena sredstva za podršku razvoju preduzetništva za subvencije javnim nefinansijskim preduzećima i organizacijama u iznosu od 1.700.000.000 dinara, a od navedenih sredstava, 500.000.000 dinara namenjeno je za sprovođenje Programa podrške razvoju preduzetništva kroz razvojne projekte u 2019. godini. Sredstva predstavljaju de minimis državnu pomoć Program sprovodi Ministarstvo privrede u saradnji sa Fondom za razvoj Republike Srbije. Za srednja pravna lica moguće je odobriti ukupno 30% iznosa ukupno planiranih bespovratnih sredstava.

Sredstva opredeljena Programom namenjena su za:

- 1- **kupovinu, izgradnju, dogradnju**, rekonstrukciju, adaptaciju, sanaciju, investiciono održavanje **proizvodnog prostora ili poslovnog prostora** koji je u sastavu proizvodnog prostora, ili prostora u kojem se obavlja proizvodnja ili skladištenje proizvoda;
- 2- **kupovinu nove ili polovne proizvodne opreme** (ne starije od pet godina), **uključujući dostavna vozila za prevoz sopstvenih proizvoda** i druga transportna sredstva koja se koriste u procesu proizvodnje;
- 3 - **trajna obrtna sredstva**, koja mogu da čine najviše 20% ukupnog investicionog ulaganja;
- 4- nabavku **softvera** i drugih nematerijalnih ulaganja.

Po ovom programu ne mogu se upotrebljavati sredstva radi obavljanja sledećih delatnosti:

1. primarna poljoprivredna proizvodnja;
2. proizvodnja alkoholnih pića;
3. proizvodnja duvanskih proizvoda;
4. izvođenje građevinskih radova (sredstva se mogu koristiti za proizvodnju građevinskih proizvoda);
5. saobraćaj i transport;
6. svi oblici trgovinske delatnosti;
7. uslužne delatnosti (uključujući usluge smeštaja kao i konsultantske, marketinške, računovodstvene i usluge istraživanja tržišta), osim reciklaže, računarskog programiranja i drugih visoko-tehnoloških usluga;
8. štampanje i umnožavanje audio i video zapisa, osim štamparskih usluga;
9. organizovanje igara na sreću, lutrija i sličnih delatnosti;
10. proizvodnja i prodaja naoružanja i vojne opreme;
11. proizvodnja i promet nafte i derivata nafte;
12. proizvodnja čelika i sintetičkih vlakana i vađenje uglja;
13. proizvodnja i promet svih proizvoda ili aktivnosti, koje se prema domaćim propisima ili prihvaćenim međunarodnim sporazumima, smatraju zabranjenim.

Pravo da se prijave na javni poziv imaju preduzetnici, mikro, mali i srednji privredni subjekti i zadruge koji dostave zvanične finansijske izveštaje za prethodne dve godine u kojima nije iskazan neto gubitak, sa tim da zadruge moraju biti usklađene sa Zakonom o zadrugama i da su se bile podvrgle zadružnoj reviziji u poslednje dve godine. Takođe je potrebno da budu registrovani u APR najkasnije do 31. decembra 2016. godine, a za privredne subjekte koji podnose zahteve u vrednosti većoj od 12.500.000 dinara najkasnije do 31. decembra 2014. godine, odnosno najkasnije do 31. decembra 2015. godine nakon dostavljanja zvaničnih redovnih finansijskih izveštaja i za 2018. godinu. Uslov za dostavljanje finansijskih izveštaja se ne primenjuje na preduzetnike koji paušalno plaćaju porez i ne vode dvojno knjigovodstvo. Pored toga potrebno je da su na dan 31. decembar 2018. godine privredni subjekti imali najmanje jednog zaposlenog.

Preduzetnici, mikro, mala i srednja pravna lica koji zadovolje uslove Programa mogu ostvariti pravo na finansijsku podršku **u iznosu do 20% bespovratnih sredstava od vrednosti investicionog ulaganja, odnosno do 30% bespovratnih sredstava za privredne subjekte koji pripadaju 4. grupi razvijenosti. Preostali iznos vrednosti projekta finansiraće se iz kredita Fonda**, s tim da učešće trajnih obrtnih sredstava u iznosu ukupnih sredstava (kredit Fonda i bespovratna sredstva) može biti do 20%.

Maksimalni iznos bespovratnih sredstava je 12.500.000 dinara, a minimalni 250.000 dinara, rok otplate je deset godina, a kamatna stopa je 1% uz garanciju banke i 2% uz ostala sredstva obezbeđenja.

Izuzetno za preduzetnike, minimalni iznos bespovratnih sredstava je 75.000 dinara a rok otplate 8 godina. **Javni poziv je otvoren do utroška sredstava, a najkasnije do 31. decembra 2019. godine.**

1-Kriterijumi brzorastućeg razvoja

Preduzetnici, mikro, mala i srednja pravna lica mogu podneti zahtev za finansiranje u ukupnoj vrednosti većoj od 12.500.000 dinara, ukoliko zadovoljavaju sledeće kriterijume za brzorastuće privredne subjekte:

- 1) do dostavljanja zvaničnih redovnih finansijskih izveštaja za 2018. godinu, da su na dan 31. decembar 2014. godine imali najmanje pet (za srednje pravno lice deset) zaposlenih i da su u periodu od 2014. do 2017. godine ostvarili prosečan godišnji rast poslovnih prihoda ili prosečan godišnji rast zaposlenih **od minimum 20%**;
- 2) nakon dostavljanja zvaničnih redovnih finansijskih izveštaja za 2018. godinu, da su na dan 31. decembar 2015. godine imali najmanje pet (za srednje pravno lice deset) i da su u periodu od 2015. do 2018. godine ostvarili prosečan godišnji rast prihoda od redovne delatnosti/poslovnih prihoda ili prosečan godišnji **rast zaposlenih od minimum 20%**.

Uslov za brzorastući razvoj je zadovoljen ukoliko su utvrđeni podaci za poslovni prihod ili broj zaposlenih **u 2017. godini najmanje 1,728 puta veći nego u 2014. godini**, odnosno ukoliko su utvrđeni podaci za prihod od redovne delatnosti/poslovni prihod ili broj zaposlenih u 2018. godini najmanje 1,728 puta veći nego u 2015. godini.

Preduzetnici, mikro, mala i srednja pravna lica mogu podneti zahtev za finansiranje u ukupnoj vrednosti većoj od 30.000.000 dinara ukoliko, pored gore navedenog uslova, imaju najmanje 35 (za srednje pravno lice 50) zaposlenih na određeno ili neodređeno vreme na dan 31. decembar 2018. godine.

2-Subjekti koji posluju stabilno

Preduzetnici, mikro, mala i srednja pravna lica mogu podneti zahtev za finansiranje u ukupnoj vrednosti većoj od 12.500.000 dinara i ukoliko zadovoljavaju sledeće kriterijume:

- 1) do dostavljanja zvaničnih redovnih finansijskih izveštaja za 2018. godinu da su na dan 31. decembar 2014. godine imali najmanje deset zaposlenih na određeno ili neodređeno vreme i da su u periodu od 2014. do 2017. godine, zabeležili stabilan rast prihoda od redovne delatnosti/poslovnih prihoda i broja zaposlenih;
- 2) nakon dostavljanja zvaničnih redovnih finansijskih izveštaja za 2018. godinu, da su na dan 31. decembar 2015. godine imali najmanje deset zaposlenih na određeno ili neodređeno vreme i da su u periodu od 2015. do 2018. godine, zabeležili stabilan rast poslovnih prihoda i broja zaposlenih.

Preduzetnici, mikro, mala i srednja pravna lica mogu podneti zahtev za finansiranje u ukupnoj vrednosti većoj od 30.000.000 dinara ukoliko, pored gore navedenih uslova, imaju najmanje 50 zaposlenih na određeno ili neodređeno vreme na dan 31. decembar 2018. godine.

Ukoliko privredni subjekti koji su stabilno poslovali, podnesu zahtev za finansiranje u ukupnoj vrednosti većoj od 50.000.000 dinara, maksimalan iznos bespovratnih sredstava koji može biti odobren iznosi 10.000.000 dinara. U tom slučaju, smanjuje se procenat učešća bespovratnih sredstava na manje od 20% od ukupno traženih sredstava, odnosno 30% za privredne subjekte koji pripadaju 4. kategoriji razvijenosti, a uvećava se procenat kreditnih sredstava.

Rok otplate kredita:

- do deset godina u okviru koga je grejs period do jedne godine za pravna lica;

- do osam godina u okviru koga je grejs period do jedne godine za preduzetnike;
- Kamatna stopa, uz primenu valutne klauzule:
- 1 % godišnje uz garanciju banke;
 - 2% godišnje uz ostala sredstva obezbeđenja.

Obezbeđenje kredita:

- garancija ili avalirane menice poslovne banke; i/ili
- menica i menično ovlašćenje jemca/pristupioca dugu (ukoliko postoji jemstvo/pristupanje dugu drugog pravnog lica ili preduzetnika), a za kredite za preduzetnike maksimalnog iznosa do 500.000,00 dinara menice i menično ovlašćenje i/ili administrativna zabrana solidarnog jemca - fizičkog lica; i/ili
- menica i menično ovlašćenje osnivača/akcionara dužnika; i/ili
- hipoteka prvog reda na nepokretnostima, a u slučaju da je korisnik kredita registrovano poljoprivredno gazdinstvo - hipoteka na poljoprivrednom zemljištu; i/ili
- zaloga na postojećoj proizvodnoj opremi i drugim pokretnim stvarima; i/ili
- zaloga na akcijama/udelima privrednog društva i
- menica i menično ovlašćenje dužnika.

Izuzetno, kod investicionih kredita za kupovinu opreme za iznose kredita do 10.000.000 dinara, kao osnovno sredstvo obezbeđenja moguće je uzimanje zaloge na postojećoj opremi i drugim pokretnim stvarima, uz obavezno uzimanje zaloge na opremi koja je predmet kupovine. U tom slučaju rok vraćanja kredita je do pet godina u okviru koga je grejs period do šest meseci. **Javni poziv je otvoren dok se sredstva iz Programa ne utroše, a najkasnije do 31.12.2019. godine.**

C) Program podsticanja razvoja preduzetništva kroz finansijsku podršku za početnike u poslovanju u 2019. godini

U skladu sa Uredbom o utvrđivanju programa podsticanja preduzetništva kroz razvojne projekte u 2019. godini ("Sl. glasnik RS", br: 3/19) i Zakonom o budžetu su odvojena sredstva za podršku razvoju preduzetništva za subvencije javnim nefinansijskim preduzećima i organizacijama u iznosu od 1.700.000.000 dinara, a od navedenih sredstava, 200.000.000 dinara, namenjeno je za realizaciju Programa podsticanja razvoja preduzetništva kroz finansijsku podršku za početnike u poslovanju u 2019. godini. Sredstva predstavljaju de minimis državnu pomoć.

Sredstva su namenjena novoosnovanim preduzetnicima, mikro i malim privrednim društvima, koji su registrovani u APR najranije u godini koja prethodi godini podnošenja zahteva. **Za sredstva po Programu, mogu da konkurišu i klijenti koji su, prethodno, bili osnivači i vlasnici najviše jednog privrednog subjekta, koji je brisan iz registra, pre objavljivanja javnog poziva.**

Ulaganja koja se mogu finansirati u okviru ovog programa obuhvataju:

- 1- dogradnju/rekonstrukciju/adaptaciju/sanaciju/poslovnog ili **proizvodnog prostora**;
- 2- kupovinu **opreme** (nove ili polovne, ne starije od pet godina).
- 3- **trajna obrtna sredstva**, koja mogu da učestvuju najviše do 20% u strukturi ukupnog investicionog ulaganja.

Sredstva Programa se mogu odobriti isključivo ukoliko se, na osnovu raspoloživih informacija, može zaključiti da podnosilac zahteva i sva povezana lica imaju dobru poslovnu reputaciju.

Privredni subjekti koji zadovolje uslove Programa mogu ostvariti pravo na finansijsku podršku u vidu **bespovratnih sredstava u iznosu do 30% vrednosti ulaganja, odnosno do 40% bespovratnih**

sredstava za privredne subjekte koji pripadaju 4. grupi razvijenosti. Preostali iznos investicionog ulaganja privrednih društava i preduzetnika finansiraće se iz kredita Fonda pod sledećim uslovima:

Odnos 30%-70%

Iznos za pravna lica i preduzetnike	Kredit	Bespovratna sredstva	Ukupno
minimalni	280.000 dinara	120.000 dinara	400.000 dinara
maksimalni	4.200.000 dinara	1.800.000 dinara	6.000.000 dinara

Odnos 40%-60%

Iznos za pravna lica i preduzetnike	Kredit	Bespovratna sredstva	Ukupno
minimalni	240.000 dinara	160.000 dinara	400.000 dinara
maksimalni	3.600.000 dinara	2.400.000 dinara	6.000.000 dinara

Rok otplate do pet godina u okviru koga je grejs period do jedne godine.

Kamatna stopa uz primenu valutne klauzule:

- 1% godišnje uz garanciju banke,
- 2% godišnje uz ostala sredstva obezbeđenja,

Obezbeđenje kredita:

- 1- garancija poslovne banke ili
- 2- hipoteka prvog reda na nepokretnostima do 1.000.000 dinara na zahtev klijenta, a preko 1.000.000 dinara obavezno i/ili
- 3- hipoteka na poljoprivrednom, šumskom zemljištu ili građevinskom zemljištu za iznos do 500.000 dinara, a deo kredita iznad ovog iznosa mora se obezbediti drugim instrumentima obezbeđenja i/ili
- 4- ugovorno jemstvo pravnih lica i preduzetnika i/ili
- 5- zaloga na postojećoj/budućoj opremi za iznos do 1.000.000 dinara, s tim da pojedinačna vrednost opreme koja se zalaže ne bude manja od 50.000 dinara, a deo kredita iznad ovog iznosa mora se obezbediti drugim instrumentima obezbeđenja i/ili
- 6- ugovorno jemstvo fizičkog lica za iznos do 500.000 dinara, a deo kredita iznad ovog iznosa mora se obezbediti drugim instrumentima obezbeđenja i
- 7- menica i menično ovlašćenje dužnika.

Tržišna vrednost instrumenata obezbeđenja u odnosu na iznos kredita mora da bude 1,2 :1.

Pravo za dodelu bespovratnih sredstava imaju preduzetnici, mikro i mala privredna društva, koji su registrovani u APR najranije u godini koja prethodi godini podnošenja zahteva. Sredstva iz ovog programa mogu biti iskorišćena i za isplatu sredstava na osnovu zahteva privrednih subjekata, podnetih do 31. decembra 2018. godine.

Sredstva po ovom programu ne mogu se koristiti u svrhu obavljanja sledećih delatnosti:

1. primarna poljoprivredna proizvodnja.
2. trgovinska delatnost
3. organizovanje igara na sreću, lutrija i sličnih delatnosti;
4. proizvodnja i prodaja oružja i vojne opreme;
5. promet nafte i naftnih derivata;
6. proizvodnja čelika i sintetičkih vlakana i vađenje uglja;
7. proizvodnja i promet bilo kog proizvoda ili aktivnosti, koje se prema domaćim propisima ili međunarodnim konvencijama i sporazumima, smatraju zabranjenim;

8. građevinarstvo izuzev proizvodnje građevinskih proizvoda i završnih zanatskih radova u građevinarstvu;
9. proizvodnja alkoholnih pića;
10. transport i saobraćaj, osim dostavnih vozila koja služe za prevoz sopstvenih proizvoda i drugih transportnih sredstava uključenih u proces proizvodnje;
11. finansijske usluge, usluge marketinga, konsultantske usluge, usluge istraživanja tržišta, ispitivanja javnog mnjenja i usluge turističkih agencija.
12. proizvodnja duvana i duvanskih proizvoda.

Javni poziv je otvoren dok se sredstva iz Programa ne utroše, a najkasnije do 31.12.2019. godine.

D) Krediti za trajna obrtna sredstva

Kredit je namenjen preduzetnicima, mikro, malim, srednjim i velikim pravnim licima u većinskom privatnom vlasništvu koja su registrovana u relevantnom registru, a koji dostave finansijske izveštaje za prethodne dve godine u kojima nije iskazan gubitak. Ovim kreditom finansiraju se trajna obrtna sredstva potrebna za finansiranje tekućih obaveza koje nastaju u redovnim poslovnim aktivnostima, a odnose se na nabavku sirovina i materijala, zaliha, kao i ostale proizvodne troškove, potraživanja od kupaca, obaveza prema dobavljačima.

Sredstva po ovom programu ne mogu koristiti za:

- 1-organizovanje igara na sreću, lutrija i sličnih delatnosti;
- 2-proizvodnju i promet bilo kog proizvoda ili aktivnosti, koje se prema domaćim propisima ili međunarodnim konvencijama i sporazumima, smatraju zabranjenim;
- 3-promet nafte i naftnih derivate.

Kamatna stopa:

- 1% godišnje uz garanciju banke
- 1,8% godišnje uz ostala sredstva obezbeđenja

Maksimalan iznos kredita je 250.000.000 dinara ukoliko kredit nije obezbeđen bankarskom garancijom. Mora biti ispunjen uslov da imaju 50 radnika kako bi dobili maksimalan iznos kredita. Minimalni iznos kredita za pravna lica je 1.000.000 dinara. Rok otplate kredita je do 4 godine u okviru koga je grejs period do devet meseci.

E) Krediti za održavanje tekuće likvidnosti

Finansijska podrška je namenjena privrednim subjektima razvrstanim kao mikro, mala, srednja i velika u većinskom privatnom vlasništvu koja su registrovana u relevantnom registru, a koji dostave finansijske izveštaje za prethodne dve godine u kojima nije iskazan gubitak.

Sredstva po ovom Projektu se ne mogu koristiti za:

- 1-organizovanje igara na sreću, lutrija i sličnih delatnosti,
- 2-proizvodnju i promet bilo kog proizvoda ili aktivnosti, koje se prema domaćim propisima ili međunarodnim konvencijama i sporazumima, smatraju zabranjenim,
- 3-promet nafte i naftnih derivate.

Rok otplate: do 18 meseci u okviru koga je grejs period do 3 meseca. Kamatna stopa je spuštena sa 3,5% na 2,5% godišnje uz ostala sredstva obezbeđenja.

Maksimalan iznos kredita je 250.000.000 dinara ukoliko kredit nije obezbeđen bankarskom garancijom. Mora biti ispunjen uslov da imaju 50 radnika kako bi dobili maksimalan iznos kredita. Minimalni iznos kredita za pravna lica je 1.000.000 dinara.

F) Kratkoročni krediti

Finansijska podrška je namenjena privrednim subjektima razvrstanim kao preduzetnici, mikro, mala, srednja i velika pravna lica u većinskom privatnom vlasništvu koja su registrovana u APR, a koji dostave finansijske izveštaje za prethodne dve godine u kojima nije iskazan gubitak. Kratkoročni krediti se odobravaju privrednim subjektima, za povremena obrtna sredstva, za podsticanje konkurentnosti i likvidnosti domaće privrede.

Sredstva po ovom Projektu se ne mogu koristiti za:

- 1-organizovanje igara na sreću, lutrija i sličnih delatnosti;
- 2-proizvodnju i promet bilo kog proizvoda ili aktivnosti, koje se prema domaćim propisima ili međunarodnim konvencijama i sporazumima, smatraju zabranjenim;
- 3-promet nafte i naftnih derivata,

Rok otplate od 3 do 12 meseci. Kamatna stopa je 2,5% obezbeđenje kredita. Za pravna lica mora biti ispunjen uslov da imaju 50 radnika kako bi dobili maksimalan iznos kredita (u skladu sa iznosom bankarske garancije). Minimalni iznos kredita za pravna lica je 1.000.000 dinara.

G) Investicioni krediti

Finansijska podrška je namenjena privrednim subjektima razvrstanim kao preduzetnici, mikro, mala, srednja i velika pravna lica u većinskom privatnom vlasništvu koja su registrovana u APR, a koji dostave finansijske izveštaje za prethodne dve godine u kojima nije iskazan gubitak.

Ovaj kredit preporučuje se preduzećima kojima su neophodna sredstva za finansiranje nabavke opreme, mašina i postrojenja, izgradnju ili kupovinu proizvodnog ili poslovnog prostora. Moguće je refundiranje sredstava ukoliko su ulaganja vršena u periodu od šest meseci pre podnošenja zahteva za kredit, a odnose se na predmetnu investiciju. Za nabavku trajnih obrtnih sredstava može se koristiti 20% od ukupnog kredita.

Sredstva po ovom program se ne mogu koristiti za:

- 1-organizovanje igara na sreću, lutrija i sličnih delatnosti;
- 2-proizvodnju i promet bilo kog proizvoda ili aktivnosti, koje se prema domaćim propisima ili međunarodnim konvencijama i sporazumima, smatraju zabranjenim;
- 3-promet nafte i naftnih derivata,

Rok otplate:

- 1-do 4 godine u okviru koga je grejs period do 9 meseci za preduzetnike za trajna obrtna sredstva,
 - 2-do 8 godina u okviru koga je grejs period do jedne godine za preduzetnike za investicione projekte,
 - 3-do 10 godina u okviru koga je grejs period do jedne godine za pravna lica za investicione projekte.
- Kamatna stopa je 1 % uz garanciju banke, a 1,8% uz ostala sredstva obezbeđenja.

Maksimalan iznos kredita je 250.000.000 dinara ukoliko je kredit obezbeđen hipotekom nad nepokretnošću, sa tim da za pravna lica mora biti ispunjen uslov da imaju 50 radnika kako bi dobili maksimalan iznos kredita. Minimalni iznos kredita za pravna lica je 1.000.000 dinara.

V	PODSTICAJI PREKO NACIONALNE SLUŽBE ZA ZAPOSŁJAVANJE
----------	--

A) Pravni okvir

Pored Uredbe o kontroli državne pomoći podsticaji za zapošljavanje (de minimis i horizontalna državna pomoć) uređeni su posebnim zakonima kojima se uređuje zapošljavanje i usvojenim nacionalnim akcionim planom zapošljavanja. Zakonom o zapošljavanju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti ("Sl. glasnik RS", br: 36/09, 88/10, 38/15 i 113/17-dr. zakon) propisane su mere aktivne politike zapošljavanja.

Jedna od tih mera su subvencije za zapošljavanje koje poslodavac može da ostvari za zapošljavanje nezaposlenih, i to:

1. na novootvorenim radnim mestima;
2. na upražnjenim radnim mestima, ako se radi o licima koja pripadaju kategoriji teže zapošljivih lica
3. u drugom slučaju utvrđenom Akcionim planomom.

Druga mera aktivne politike zapošljavanja jeste podrška samozapošljavanju, a to su sredstva i stručna pomoć koju može da ostvari nezaposleni koji osniva radnju, zadrugu, poljoprivredno gazdinstvo ili drugi oblik preduzetništva ili udruživanje sa više nezaposlenih, kao i osnivanje privrednog društva ukoliko osnivač zasniva u njemu radni odnos.

Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom ("Sl. glasnik RS", br: 36/09 i 32/13) propisane su podsticajne mere usmerene na podizanje motivacije, zapošljavanje i samozapošljavanje osoba sa invaliditetom. Poslodavac koji zaposli osobe sa invaliditetom koje se zapošljavaju pod posebnim uslovima može da ostvari pravo na refundaciju primerenih troškova prilagođavanja radnog mesta za zapošljavanje tih lica, prema propisima o državnoj pomoći. Ako zaposli na neodređeno vreme osobu sa invaliditetom bez radnog iskustva ima pravo na subvenciju zarade za tu osobu u trajanju od 12 meseci koja iznosi do 75% ukupnih troškova zarade sa pripadajućim doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, ali ne više od iznosa minimalne zarade utvrđene u skladu s propisima o radu, a ostvaruje se prema propisima o državnoj pomoći.

Pravilnik o kriterijumima, načinu i drugim pitanjima od značaja za sprovođenje mera aktivne politike zapošljavanja ("Sl. glasnik RS", br: 102/15, 5/17 i 9/18) bliže uređuje razne vrste subvencija u cilju podsticanja zapošljavanja. Nacionalni akcioni plan zapošljavanja za svaku godinu propisuje mere aktivne politike zapošljavanja, na osnovu kojeg se objavljuju javni pozivi za razne programe. Na osnovu zadatih kriterijuma sastavlja se rang lista onih koji mogu da dobiju subvencije, što znači da neće svi koji konkurišu automatski dobiti subvencije, nego najbolje rangirani podnosioci zahteva.

B) Subvencije za zapošljavanje

B1-Subvencija za otvaranje novih radnih mesta je državna pomoć male vrednosti (de minimis državna pomoć) koja se odobrava poslodavcima u jednokratnom iznosu radi zapošljavanja nezaposlenih na novootvorenim radnim mestima. Pravo može da ostvari poslodavac, pod uslovom da zapošljava nezaposlena lica sa evidencije Nacionalne službe na novootvorenim radnim mestima i ispuni ostale uslove definisane javnim pozivom. **Nesubvencionisane delatnosti su trgovina, popravka motornih vozila, taksi prevoz, brokerski poslovi, kockanje i klađenje.**

Sredstva dodeljena po osnovu subvencije za zapošljavanje nezaposlenih lica iz kategorije teže zapošljivih na novootvorenim radnim mestima su de minimis državna pomoć i mogu ih dobiti preduzetnici i pravna lica kod kojih je udeo privatnog kapitala u vlasničkoj strukturi 100% koja su registrovana najmanje tri meseca pre datuma podnošenja zahteva. U cilju zaključivanja ugovora podnosilac zahteva je u obavezi da dostavi i odgovarajuća sredstva obezbeđenja ispunjenja ugovornih

obaveza. Datum zasnivanja radnog odnosa lica koja se zapošljavaju mora da bude nakon donete odluke o odobravanju subvencije, a najkasnije do datuma potpisivanja ugovora.

PROGRAM Javni poziv poslodavcima za subvencije za zapošljavanje nezaposlenih lica iz kategorije teže zapošljivih na novootvorenim radnim mestima objavljen je u februaru, a konkurs je otvoren do utroška sredstava ili najkasnije do 29. novembra 2019. godine.

U skladu sa ovim javnim pozivom, subvencija se odobrava poslodavcima U jednokratnom iznosu, radi zapošljavanja nezaposlenih koji se vode na evidenciji Nacionalne službe za zapošljavanje. Kategorije teže zapošljivih na koje se ova subvencija odnosi su:

- mladi do 30 godina starosti - bez kvalifikacija/sa niskim kvalifikacijama i mladi koji su imali/imaju status deteta bez roditeljskog staranja ili su u domskom smeštaju,
- stariji od 50 godina koji imaju status viška zaposlenih,
- Romi,
- osobe sa invaliditetom,
- radno sposobni korisnici novčane socijalne pomoći,
- dugoročno nezaposleni,
- žrtve porodičnog nasilja.

Visina subvencije je određena stepenom razvijenosti jedinice lokalne samouprave prema mestu zapošljavanja lica i iznosi:

- 150.000 dinara po licu, odnosno 180.000 dinara za osobe sa invaliditetom, radno sposobne korisnike novčane socijalne pomoći, mlade do 30 godina starosti koji su imali/imaju status deteta bez roditeljskog staranja i žrtve porodičnog nasilja, u prvoj i drugoj grupi JLS;
- 200.000 dinara po licu, odnosno 240.000,00 dinara za osobe sa invaliditetom, radno sposobne korisnike novčane socijalne pomoći, mlade do 30 godina starosti koji su imali/imaju status deteta bez roditeljskog staranja i žrtve porodičnog nasilja, u trećoj grupi JLS;
- 250.000 dinara po licu, odnosno 300.000 dinara za osobe sa invaliditetom, radno sposobne korisnike novčane socijalne pomoći.

B2-Subvencija za zapošljavanje na upražnjenim radnim mestima

Subvencija za zapošljavanje na upražnjenim radnim mestima je državna pomoć male vrednosti (de minimis državna pomoć) koja se može odobriti poslodavcima u jednokratnom iznosu radi zapošljavanja nezaposlenih lica koja pripadaju kategoriji teže zapošljivih, u skladu sa zakonom i Akcionim planom. Iako su ovakve subvencije predviđene zakonom i pravilnikom trenutno nisu raspisani javni pozivi za ovu kategoriju subvencija. **Nije objavljen javni poziv te nije moguće aplicirati.**

C) Podrška samozapošljavanju

Podrška samozapošljavanju obuhvata pružanje stručne i finansijske podrške nezaposlenom pri otpočinjanju obavljanja delatnosti, a ostvaruje se kroz:

- informativne i savetodavne usluge u poslovnim centrima;
- obuke iz preduzetništva;
- subvenciju za samozapošljavanje;
- mentoring i specijalističke obuke.

Nesubvencionisane delatnosti su poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo, trgovina, popravka motornih vozila, taksi prevoz, brokerski poslovi, kockanje i klađenje. Prošao je rok za apliciranje na javni poziv za ovu godinu.

D) Program pripravnika

U skladu sa Pravilnikom predviđene su i mere za dodatno obrazovanje i obuke koje Nacionalna služba sprovodi kroz razne programe: program pripravnika, stručne prakse, program za sticanje praktičnih znanja itd. Program pripravnika podrazumeva stručno osposobljavanje nezaposlenog radi osposobljavanja za samostalan rad u struci i polaganje pripravničkog, odnosno stručnog ispita uz zasnivanje radnog odnosa. Sredstva dodeljena po osnovu programa pripravnika su de minimis državna pomoć i koriste se za naknadu troškova zarade lica uključenih u program. Poslodavac koji ima do 10 zaposlenih ima pravo da u program pripravnika uključi do dva nezaposlena, a poslodavac koji ima 11 i više zaposlenih ima pravo da u program pripravnika uključi nezaposlene čiji broj ne može biti veći od 20% ukupnog broja zaposlenih.

D1) Program pripravnika bez srednjeg obrazovanja podrazumeva sticanje praktičnih znanja i veština kroz obavljanje konkretnih poslova, zasnivanjem radnog odnosa kod poslodavca koji pripada privatnom sektoru. U program se mogu uključiti nezaposlena lica iz sledećih kategorija:

- lica bez završene srednje škole, odnosno bez kvalifikacija, uključujući i lica koja su završila funkcionalno osnovno obrazovanje odraslih,
- lica iz kategorije viškova zaposlenih i lica koja se nalaze na evidenciji nezaposlenih Nacionalne službe za zapošljavanje duže od 18 meseci - sa najmanje srednjim obrazovanjem, bez obzira na vrstu stečenog obrazovanja i radno iskustvo, a koja nemaju adekvatna i primenljiva znanja, veštine i kompetencije za obavljanje specifičnih poslova.

Program podrazumeva proces učenja u cilju sticanja praktičnih znanja i veština za rad na konkretnim poslovima, u trajanju od 3 meseca, u skladu sa dostavljenim programom poslodavca, a realizuje se kroz:

1. zasnivanje radnog odnosa na određeno vreme: – poslodavac ostvaruje pravo na naknadu troškova zarade za uključeno lice u trajanju od 3 meseca i ima obavezu da zadrži lice u radnom odnosu još 3 meseca nakon završetka programa (ukupno trajanje 6 meseci);
2. zasnivanje radnog odnosa na neodređeno vreme (na početku programa ili do isteka trećeg meseca, odnosno završetka programa): – poslodavac ostvaruje pravo na naknadu troškova zarade za uključeno lice u trajanju od 3 meseca i ima pravo na naknadu troškova zarade za još 3 meseca, odnosno u ukupnom trajanju od 6 meseci; poslodavac ima obavezu da zadrži lice u radnom odnosu još najmanje 6 meseci nakon isteka perioda finansiranja (ukupno trajanje 12 mesec

Poslodavcu koji je osnovao radni odnos sa nezaposlenim za vreme sticanja znanja i veština za rad, Nacionalna služba refundira na mesečnom nivou neto zaradu lica u iznosu od 28.000 dinara (za pun fond radnih časova) i pripadajući porez i doprinose za obavezno socijalno osiguranje, u trajanju od 3 ili 6 meseci (u zavisnosti od vrste radnog odnosa).

Poslodavac zapošljava nezaposlenog sa evidencije Nacionalne službe koji nema iskustva i znanja za obavljanje poslova za koje se organizuje sticanje praktičnih znanja i veština i nije bio u radnom odnosu kod poslodavca - podnosioca zahteva u periodu od 6 meseci pre podnošenja zahteva. Poslodavac treba da ima odgovarajuće kadrovske kapacitete, odnosno zaposlenog mentora (sa punim mesečnim fondom radnih sati) sa najmanje srednjom školom. **Javni poziv za ovakav program otvoren je u februaru, a traje do 29. novembra 2019. godine.**

D2) Program pripravnika sa srednjim obrazovanjem podrazumeva stručno osposobljavanje nezaposlenog za samostalan rad u struci za koju je stečeno odgovarajuće obrazovanje - kvalifikacija, radi obavljanja pripravničkog staža, odnosno sticanja uslova za polaganje stručnog ispita, uz zasnivanje radnog odnosa. **Javni poziv za ovakav program otvoren je u februaru, a traje do 29. novembra 2019. godine.**

Program se sprovodi kod poslodavaca koji pripadaju privatnom sektoru, u trajanju do 6 meseci, a realizuje se kroz:

1. zasnivanje radnog odnosa na određeno vreme - poslodavac ostvaruje pravo na naknadu troškova zarade za uključeno lice u trajanju od 6 meseci i ima obavezu da zadrži lice u radnom odnosu još 3 meseca nakon završetka programa;

2. zasnivanje radnog odnosa na neodređeno vreme (na početku programa ili do isteka šestog meseca, odnosno završetka programa) - poslodavac ostvaruje pravo na naknadu troškova zarade za uključeno lice u trajanju od 6 meseci i ima pravo na naknadu troškova zarade za još 6 meseci, odnosno ukupno 12 meseci; poslodavac ima obavezu da zadrži lice u radnom odnosu još najmanje 6 meseci nakon isteka finansiranja.

Poslodavcu tokom realizacije programa pripravnika Nacionalna služba refundira na mesečnom nivou neto zaradu lica u iznosu od **28.000 dinara** i pripadajući porez i doprinose za obavezno socijalno osiguranje, u trajanju do 6 ili 12 meseci (u zavisnosti od vrste radnog odnosa). Pravo učešća može ostvariti poslodavac pod uslovom: da pripada privatnom sektoru, koji ima kadrovske kapacitete za stručno osposobljavanje lica, odnosno ima zaposlenog mentora (sa punim mesečnim fondom radnih časova). Pripravnik je lice sa završenim srednjim obrazovanjem koji pripada jednoj od navedenih kategorija lica:

- mladi do 30 godina starosti koji se na evidenciji nezaposlenih lica nalaze duže od 6 meseci
- nezaposlene osobe sa invaliditetom o nezaposleni Romi
- mladi do 30 godina starosti koji su imali ili imaju status mladih u domskom smeštaju, hraniteljskim porodicama i starateljskim

D3) Program pripravnika sa visokim obrazovanjem podrazumeva stručno osposobljavanje nezaposlenog za samostalan rad u zanimanju za koje je stečeno najmanje visoko četvorogodišnje obrazovanje (najmanje 240 ESPB), radi obavljanja pripravničkog staža, odnosno sticanja uslova za polaganje stručnog ispita, uz zasnivanje radnog odnosa. Program se realizuje kod poslodavca koji pripada privatnom sektoru. Nacionalna služba učestvuje u finansiranju programa najduže do 12 meseci. Poslodavac ima obavezu da zadrži lice u radnom odnosu najmanje 6 meseci nakon isteka perioda finansiranja. Poslodavcu tokom realizacije programa pripravnika Nacionalna služba refundira na mesečnom nivou neto zaradu lica u iznosu od **30.000 dinara** (za pun fond radnih časova) i pripadajući porez i doprinose za obavezno socijalno osiguranje, u trajanju do 12 meseci.

Poslodavac mora da ima kadrovske kapacitete za stručno osposobljavanje lica, odnosno ima zaposlenog mentora (sa punim mesečnim fondom radnih časova) koji, ima isto zanimanje, najmanje je istog nivoa obrazovanja kao i pripravnik i ima najmanje 12 meseci radnog iskustva u zanimanju.

Pripravnik je nezaposleno lice koje se vodi na evidenciji Nacionalne službe duže od 6 meseci i ima najmanje visoko četvorogodišnje obrazovanje (najmanje 240 ESPB), nema radnog iskustva u zanimanju za koje je stečeno obrazovanje, ima prosečnu ocenu od najmanje 8,5 na prethodno završenim nivoima studija i ima do 30 godina starosti. **Javni poziv za ovakav program otvoren je u februaru, a traje do 29. novembra 2019. godine.**

E) Subvencije za osobe sa invaliditetom

E1) Subvencija zarade za osobe sa invaliditetom bez radnog iskustva u 2019. godini

Poslodavac koji na neodređeno vreme zaposli osobu sa invaliditetom bez radnog iskustva, ima pravo na subvenciju zarade za tu osobu, u trajanju od 12 meseci od dana zasnivanja radnog odnosa. Subvencija zarade se odobrava u visini do 75% ukupnih troškova zarade sa pripadajućim doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, ali ne više od iznosa minimalne zarade, pod uslovom da zapošljava osobu sa invaliditetom prijavljenu na evidenciju nezaposlenih koja nema radnog iskustva na poslovima na kojima se zapošljava i da poslodavac obavlja delatnost minimum 3 meseca pre podnošenja zahteva

za subvenciju zarade, u radnom odnosu ima najmanje jedno zaposleno lice itd. **Javni konkurs je objavljen u februaru, a prijave se primaju do kraja 2019. godine.**

E2-Subvencija za podršku osobama sa invaliditetom u 2019. godini

Poslodavac koji zaposli osobu sa invaliditetom, koja se zapošljava pod posebnim uslovima, može da ostvari pravo na refundaciju primerenih troškova prilagođavanja radnog mesta za zapošljavanje tog lica, što podrazumeva tehničko i tehnološko opremanje radnog mesta, sredstava za rad, prostora i opreme u skladu sa mogućnostima i potrebama osobe sa invaliditetom. Poslodavac koji na neodređeno vreme zaposli osobu sa invaliditetom kojoj je potrebna stručna podrška na radnom mestu može ostvariti pravo na refundaciju troškova zarade za lice koje je angažovano na pružanju stručne podrške novozaposlenoj osobi sa invaliditetom kroz savetovanje, osposobljavanje, usluge asistencije na radnom mestu, praćenje pri radu, razvoj ličnih metoda rada i ocenjivanje efikasnosti, a može se odobriti poslodavcu samo za vreme dok pruža pomoć zaposlenima sa invaliditetom, a najduže 12 meseci.

Javni konkurs za refundaciju troškova podrške osobama sa invaliditetom koje se zapošljavaju pod posebnim uslovima u 2019. godini je objavljen u februaru i otvoren je do kraja 2019. godine.

U skladu sa javnim pozivom moguće je ostvariti:

1-Refundaciju troškova zarade licu angažovanom na pružanju podrške na radnom mestu - radna asistencija- samo za vreme dok pruža stručnu pomoć, a najduže 12 meseci, a maksimalno u visini do **50.000 dinara** mesečno. Radni odnos sa licem koje pruža stručnu podršku mora biti zasnovan najkasnije do dana zapošljavanja osobe sa invaliditetom za koju se traži stručna podrška i da lice koje pruža stručnu podršku ima najmanje srednje obrazovanje i 12 meseci profesionalnog iskustva u oblastima u kojima pruža stručnu podršku.

2-Refundacija primerenih troškova prilagođavanja radnog mesta u jednokratnom iznosu što podrazumeva tehničko i tehnološko opremanje radnog mesta, sredstava za rad, prostora i opreme, u skladu sa mogućnostima i potrebama zaposlene osobe sa invaliditetom, u jednokratnom iznosu do **400.000 dinara po osobi sa invaliditetom**. Visina refundacije troškova podrške ne sme da bude veća od 100% opravdanih dodatnih troškova. Posebni uslovi koje treba ispuniti su da je prilagođavanje radnog mesta u skladu sa izvršenom procenom radne sposobnosti osobe sa invaliditetom.

VI	DRŽAVNA POMOĆ – INOVACIJE
-----------	----------------------------------

A) Pravni osnov

Strategija naučnog i tehnološkog razvoja Republike Srbije za period od 2016. do 2020. godine - istraživanja za inovacije utvrđuje mere i programe za unapređenje izvrsnosti u nauci i ciljno usmerena istraživanja za razvoj privrede i društva.

Fond za inovacionu delatnost je posebno pravno lice osnovano Zakonom o inovacionoj delatnosti („Službeni glasnik RS”, br. 110/05, 18/10 i 55/13). Fond obavlja poslove u vezi sa finansiranjem u oblasti sprovođenja inovacione politike. Fond ostvaruje prihod iz sredstava budžeta, donacija, poklona itd. Sredstva Fonda se koriste za realizaciju i plasman tržišno orjentisanih inovacija novoosnovanih privrednih subjekata, a Fond može učestvovati u sufinansiranju programa za podsticanje inovativnosti u prioritetnim oblastima nauke, ako ih organizuju i finansiraju međunarodne organizacije, finansijske institucije ili druga pravna i fizička lica.

Za finansiranje inovacione delatnosti mogu se koristiti sredstva budžeta pod sledećim uslovima:

- 1) da se inovaciona delatnost finansira korišćenjem bespovratnih budžetskih sredstava;
- 2) da sredstva budžeta Republike Srbije ne budu veća od 50% neophodnih sredstava za realizaciju pojedinih inovacionih delatnosti i projekata.

Na finansiranje inovacione delatnosti sredstvima budžeta primenjuje se zakon kojim se uređuje državna pomoć male vrednosti (*de minimis*), kao i podzakonski propisi doneti radi njegovog izvršavanja. Pravilnik Fonda za inovacionu delatnost o pravilima za dodelu državne pomoći reguliše detaljnije dodelu sredstava po programu ranog razvoja i programu sufinansiranja inovacija.

B) Program za promociju i popularizaciju inovacija i inovacionog preduzetništva

KO MOŽE DA KONKURIŠE: Pravo na korišćenje bespovratnih sredstava imaju organizacije koje konkurišu zajedno sa jedinicom lokalne samouprave, a koje svojim iskustvom u predmetnoj oblasti, kao i tehničkim, kadrovskim i ekspertskim kapacitetima, mogu da obezbede uspešnu realizaciju mera za čije sprovođenje su namenjena sredstva iz ovog programa

IZNOS SREDSTAVA: Za sledeće namene:

1. Do 20 miliona dinara po projektu za izradu i sprovođenje kampanje za promociju i popularizaciju inovacija i inovacionog preduzetništva u sredstvima javnog informisanja (izrada kreativnih rešenja, produkcija TV emisija, oglašavanje u elektronskim i štampanim medijima..)
2. Do 10 miliona dinara po projektu za organizaciju manifestacija sa ciljem promocije i popularizacije inovacija i inovacionog preduzetništva u Republici Srbiji (organizacija konferencija, okruglih stolova, radionica, predavanja...)
3. Do 5 miliona dinara po projektu za izradu i sprovođenje programa mentorstva i obuka čiji je cilj promocija inovacija u funkciji podizanja efikasnosti i unapređenja procesa rada u preduzećima i drugim subjektima u Republici Srbiji
4. Do 5 miliona dinara po projektu za izradu i sprovođenje istraživanja o stanju, problemima i perspektivama inovacionog ekosistema u Republici Srbiji (sprovođenje terenskih i telefonskih istraživanja, fokus grupa i sl.)
5. Do 10 miliona dinara po projektu za izradu multimedijalnih i štampanih publikacija kojima se promovišu inovacije i inovaciono preduzetništvo (izrada plakata, brošura, letaka, video materijala i sl.)
6. Do 10 miliona dinara po projektu za osmišljavanje i sprovođenje projekata čiji je cilj digitalizacija uživanja kulturnog, umetničkog i duhovnog nasleđa Srbije i srpskog naroda (izrada platformi za virtualizaciju istorijskih događaja i objekata, digitalizacija kulturne, umetničke i naučne baštine i njeno približavanje mladim generacijama koji su aktivni korisnici tehnologija i sl.).

ROK: do utroška sredstava. Sprovodi Kabinet ministra bez portfelja zaduženog za inovacije i tehnološki razvoj.

C) Program podrške razvoju i promociji ženskog inovacionog preduzetništva

Sredstva su opredeljena za sledeće mere:

1. za programe promocije ženskog inovacionog preduzetništva na nacionalnom i lokalnom nivou
2. za programe razvoja ženskog inovacionog preduzetništva na lokalnom nivou.

Sve aktivnosti koje su predviđene Programom moraju biti sprovedene do kraja 2019. godine. Pravo na korišćenje bespovratnih sredstava u okviru realizacije mere 1. imaju organizacije koje ispunjavaju uslove propisane ovim Programom i poseduju iskustvo u predmetnoj oblasti, kao i tehničke i kadrovske kapacitete kojima mogu da obezbede uspešnu realizaciju navedene mere.

Pravo na korišćenje bespovratnih sredstava u okviru realizacije mere 2. imaju jedinice lokalne samouprave koje ispunjavaju uslove propisane ovim Programom i poseduju iskustvo u realizaciji istih ili srodnih projekata i dostave indikatore na osnovu kojih će pratiti kako realizacija projekta doprinosi razvoju ženskog inovacionog preduzetništva na teritoriji jedinice lokalne samouprave.

Sredstva namenjena za podršku razvoju i promociji ženskog inovacionog preduzetništva koriste se za sledeće namene:

1. U okviru realizacije mere 1. sredstva se mogu koristiti za planiranje, izradu i sprovođenje promotivne kampanje o značaju razvoja ženskog inovacionog preduzetništva na nacionalnom i lokalnom nivou, organizaciju manifestacija koje doprinose promociji i popularizaciji ženskog inovacionog preduzetništva, kao i za izradu štampanih i multimedijalnih publikacija koje doprinose promociji ženskog inovacionog preduzetništva u široj populaciji.

2. U okviru realizacije mere 2. sredstva se mogu koristiti za izradu i sprovođenje programa mentorstva i obuka čiji je cilj razvoj inovacionih preduzetničkih veština među ženama, za realizaciju programa dodele podsticaja ženama preduzeticama u cilju unapređenja i razvoja njihovih poslovnih inovacionih kapaciteta, kao i za druge projekte kojima se razvija žensko inovaciono preduzetništvo na lokalnom nivou.

Za sledeće namene se odobravaju sredstva:

1. za programe promocije ženskog inovacionog preduzetništva na nacionalnom i lokalnom nivou maksimalan iznos od 10 miliona dinara po projektu
2. za programe razvoja ženskog inovacionog preduzetništva na lokalnom nivou, maksimalan iznos od 15 miliona dinara po projektu

ROK: do utroška sredstava.

D) Program podrške otvaranju regionalnih startup centara

KO MOŽE DA KONKURIŠE: Pravo na korišćenje bespovratnih sredstava imaju organizacije iz inovacionog ekosistema (naučno-tehnološki, industrijski i inovacioni parkovi, inkubatori, akceleratori i druge organizacije i subjekti) koje konkurišu zajedno sa jedinicom lokalne samouprave, a koje dokažu da imaju kapacitet da otvore novi regionalni inovacioni startup centar ili da svoje poslovanje organizuju u formi inovacionog startup centra.

IZNOS SREDSTAVA: Za sledeće namene:

1. Do 25 miliona dinara za izgradnju, dogradnju, rekonstrukciju ili adaptaciju prostora
2. Do 20 miliona dinara za opremanje
3. Do 6 miliona dinara za realizaciju programa rada i upravljanja regionalnim inovacionim startup centrom

ROK: do utroška sredstava. Sprovodi Kabinet ministra bez portfelja zaduženog za inovacije i tehnološki razvoj.

VIII	ENERGETIKA
-------------	-------------------

A) Pravni osnov

Strategijom razvoja energetike Republike Srbije do 2025. godine sa projekcijama do 2030. godine ("Službeni glasnik RS", broj 101/15), energetska efikasnost i veće korišćenje obnovljivih izvora energije svrstani su među prioritete. Unapređenje energetske efikasnosti u sektorima proizvodnje i u sektorima potrošnje energije doprinosi smanjenju uvozne zavisnosti i smanjenju negativnih efekata sektora energetike na životnu sredinu, a naročito emisije gasova koji stvaraju efekat staklene bašte.

Zakon o energetici („Službeni glasnik RS“, broj: 145/14) propisuje mere podsticaja za proizvođače električne energije. Podsticajne mere za povlašćene proizvođače električne energije obuhvataju:

- 1) obavezu otkupa električne energije od povlašćenog proizvođača;
- 2) cene po kojima se ta energija otkupljuje;
- 3) period važenja obaveze otkupa električne energije;
- 4) preuzimanje balansne odgovornosti;
- 5) i druge podsticajne mere propisane aktom donetim na osnovu ovog zakona, kao i drugim zakonima i propisima kojima se uređuju porezi, carine i druge dažbine, zaštita životne sredine i energetska efikasnost.

Podsticajne mere može koristiti energetska subjekt koji je stekao status povlašćenog proizvođača. Povlašćeni proizvođač električne energije je energetska subjekt koji proizvodi električnu energiju iz obnovljivih izvora energije ili visokoefikasne kombinovane proizvodnje električne i toplotne energije, koji ostvaruje pravo na podsticajne mere zaključenjem ugovora o otkupu električne energije sa garantovanim snabdevačem. Povlašćeni proizvođač dužan je da:

- 1) svu proizvedenu električnu energiju prodaje isključivo garantovanom snabdevaču;
- 2) vodi evidenciju o utrošenim energentima;
- 3) dostavlja planove rada garantovanom snabdevaču;
- 4) ispunjava i druge obaveze propisane ovim zakonom i aktima donetim na osnovu ovog zakona.

Svi krajnji kupci električne energije dužni su da plaćaju naknadu za podsticaj povlašćenih proizvođača električne energije. Operator prenosnog sistema proračunava i javno objavljuje udele svih vrsta izvora energije u prodatoj električnoj energiji krajnjim kupcima u Republici Srbiji.

Podsticajne mere bliže su uređene Uredbom o naknadi za podsticaj za povlašćene proizvođače električne energije ("Službeni glasnik RS", 8/19) koja propisuje visinu posebne naknade za 2019. godinu od 0,093 din/kwh i Uredbom o podsticajnim merama za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora I iz visokoefikasne kombinovane proizvodnje električne I toplotne energije ("Službeni glasnik RS", br: 56/16, 60/17 i 91/18).

Pored Zakona o energetici ova oblast uređena je i **Zakonom o efikasnom korišćenju energije** („Sl. glasnik RS“, broj 25/13) kojim su propisani poslovi u oblasti efikasnog korišćenja energije koji se finansiraju ili sufinansiraju u skladu sa ovim zakonom, a odnose se na izradu projekata i programa za:

- 1) primenu tehničkih mera u cilju efikasnog korišćenja energije u sektorima proizvodnje, prenosa, distribucije i potrošnje energije;
- 2) podsticanje razvoja sistema energetske menadžmenta za subjekte koji nisu obveznici sistema;
- 3) promovisanje i sprovođenje energetske pregleda objekata, proizvodnih procesa i usluga;
- 4) izgradnju sistema za kombinovanu proizvodnju toplotne i električne energije ako su ispunjeni zahtevi u pogledu energetske efikasnosti postrojenja, propisani u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast energetike, a investitor toplotnu i električnu energiju koristi isključivo za sopstvene potrebe;
- 5) podsticanje razvoja energetske usluga na tržištu Republike Srbije;
- 6) podsticanje upotrebe obnovljivih izvora energije za proizvodnju električne i toplotne energije za sopstvene potrebe;

7) ostale aktivnosti koje za cilj imaju efikasnije korišćenje energije.

Sredstva za finansiranje navedenih poslova obezbeđuju se iz budžeta Republike Srbije, autonomne pokrajine i jedinica lokalne samouprave, fondova Evropske unije, drugih međunarodnih fondova itd. Vlada donosi godišnji program finansiranja aktivnosti i mera unapređenja energetske efikasnosti, a to je Uredba o utvrđivanju programa finansiranja aktivnosti i mera unapređenja efikasnog korišćenja energije u 2019. godini ("Sl. glasnik RS", br: 4/19).

U skladu sa Uredbom mere unapređenja energetske efikasnosti koje se naročito finansiraju su:

- 1) unapređenje termičkog omotača zgrade, odnosno svih elemenata zgrade koji razdvajaju unutrašnji grejani prostor od spoljašnjeg prostora i negrejanog prostora zgrade
- 2) unapređenje termotehničkih sistema u zgradi putem zamene sistema ili dela sistema efikasnijim sistemom
- 3) modernizacija sistema unutrašnjeg osvetljenja u objektima putem:
- 4) ugradnja solarnih kolektora u instalaciju za centralnu pripremu potrošne tople vode;
- 5) modernizacija sistema javnog osvetljenja u JLS putem:
- 6) izrada studija, elaborata energetske efikasnosti, softverskih rešenja, analiza, odnosno tehničke dokumentacije i drugo.

Za realizaciju ovog programa koriste se sredstva Budžetskog fonda u iznosu od 500.240.000 dinara. Sredstva za finansiranje projekata unapređenja energetske efikasnosti mogu se opredeliti kao bespovratna sredstva. Iznos od 10.000.000 dinara se obezbeđuje za finansiranje specijalizovanih usluga tehničke pomoći za aktivnosti pod tačkom 6. ovog programa. Korisnici sredstava su JLS i Republika Srbija.

Sredstva Budžetskog fonda dostupna su pravnim i fizičkim licima sa sedištem na teritoriji Republike Srbije koja ispunjavaju uslove za dodelu sredstava na osnovu javnog konkursa. Ministar propisuje bliže uslove za raspodelu i korišćenje sredstava Budžetskog fonda, način raspodele tih sredstava, kao i način praćenja namenskog korišćenja sredstava i ugovoreni prava i obaveza.

Nadležni organ autonomne pokrajine ili jedinice lokalne samouprave svojim aktom može utvrditi posebne finansijske i druge podsticaje, osnivanje budžetskih fondova kao i korišćenje sredstava iz postojećih sopstvenih fondova za realizaciju projekata i drugih aktivnosti za efikasno korišćenje energije na svojoj teritoriji.

Merom efikasnog korišćenja energije, u smislu ovog zakona, smatra se i proizvodnja električne odnosno toplotne energije korišćenjem obnovljivih izvora energije, pod uslovom da se proizvedena električna, odnosno toplotna energija koristi za sopstvene potrebe objekta.

B) Podsticaji za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora i iz visokoefikasne kombinovane proizvodnje električne i toplote energije

Prema Uredbi o uslovima i postupku sticanja statusa povlašćenog proizvođača električne energije ("Službeni glasnik RS", br: 56/16, 60/17 i 44/18-dr.zakon) elektrana sa visokoefikasnom kombinovanom proizvodnjom električne i toplotne energije je elektrana koja istovremeno proizvodi električnu i toplotnu energiju sa visokim stepenom korisnog dejstva koristeći prirodni gas kao osnovno gorivo.

Podsticajne mere su:

- 1) podsticajni period koji traje 12 godina,
- 2) podsticajna otkupna cena,
- 3) preuzimanje balansne odgovornosti za mesta primopredaje električne energije povlašćenog proizvođača električne energije tokom podsticajnog perioda, a od strane garantovanog snabdevača;
- 4) preuzimanje troškova balansiranja povlašćenog proizvođača električne energije tokom podsticajnog perioda od strane garantovanog snabdevača;
- 5) besplatan pristup prenosnom, odnosno distributivnom sistemu električne energije.

Redni broj	Vrsta elektrane povlašćenog proizvođača električne energije	Instalisana snaga P (MW)	Podsticajna otkupna cena (c€/kWh)	Maksimalno efektivno vreme rada (h)
1.	Hidroelektrana			5000 u godini podsticajnog perioda
1.1		do 0,2	12,60	
1.2		0,2-0,5	13,933-6,667*P	
1.3		0,5-1	10,60	
1.4		1-10	10,944-0,344*P	
1.5		10-30	7,50	
1.6	Na postojećoj infrastrukturi	do 30	6,00	5000 u godini podsticajnog perioda
2.	Elektrane na biomasu			8600 u godini podsticajnog perioda
2.1		do 1	13,26	
2.2		1-10	13,82-0,56*P	
2.3		preko 10	8,22	
3.	Elektrane na biogas			8600 u godini podsticajnog perioda
3.1		0-2	18,333-1,111*P	
3.2		2-5	16,85-0,370*P	
3.3		preko 5	15	
4.	Elektrane na deponijski gas i gas iz postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda		8,44	8600 u godini podsticajnog perioda
5.	Elektrane na vetar		9,2	9000 u kvartalu podsticajnog perioda
6.	Solarne elektrane			1400 u godini podsticajnog perioda
6.1		na objektu do 0,03	14,60-80*P	
6.2		na objektu 0,03-0,5	12,404-6,809*P	
6.3		na zemlji	9	
7.	Geotermalne elektrane		8,2	8600 u godini podsticajnog perioda
8.	Elektrane sa visokoefikasnom kombinovanom proizvodnjom električne i toplotne energije na prirodni gas			8600 u godini podsticajnog perioda
8.1		do 0,5	8,20	
8.2		0,5-2	8,447-0,493*P	
8.3		2-10	7,46	
9.	Elektrana na otpad		8,57	8600 u godini podsticajnog perioda

Podsticajna otkupna cena za proizvedenu električnu energiju utvrđuje se u zavisnosti od vrste i instalisane snage elektrane, kao i maksimalnog efektivnog vremena rada za odgovarajuću vrstu elektrane. Visina podsticajne otkupne cene i maksimalno efektivno vreme rada elektrane prikazani su u gornjoj tabeli.

Svake godine podsticajnog perioda, odnosno svakog kvartala podsticajnog perioda za elektrane na vetar, proizvedena električna energija u elektrani, odnosno delu elektrane otkupljuje se po podsticajnoj otkupnoj ceni do dostizanja maksimalne proizvedene električne energije koja odgovara maksimalnom efektivnom vremenu rada elektrane. Do isteka svake godine podsticajnog perioda, odnosno svakog kvartala podsticajnog perioda za elektrane na vetar, dodatnu proizvedenu električnu energiju u odnosu na maksimalnu proizvedenu električnu energiju, garantovani snabdevač kupuje po otkupnoj ceni koja iznosi 35% podsticajne otkupne cene.

Povlašćeni proizvođači električne energije za rekonstruisane elektrane ostvaruju pravo na podsticajnu otkupnu cenu u iznosu od 70% vrednosti cene, a privremeni povlašćeni proizvođač do početka podsticajnog perioda ostvaruje pravo na podsticajnu otkupnu cenu u iznosu od 50% vrednosti cene iz tabele.

U toku fazne izgradnje elektrane pravo na podsticajne mere ostvaruje se za svaki deo elektrane koji se samostalno izgradi, ako je za taj deo elektrane posebno stečen status povlašćenog proizvođača električne energije u roku važenja statusa privremenog povlašćenog proizvođača električne energije za elektranu kojoj taj deo pripada.

Pravo na podsticajne mere povlašćeni proizvođač električne energije i privremeni povlašćeni proizvođač ostvaruje zaključenjem ugovora o otkupu električne energije sa garantovanim snabdevačem. Povlašćeni proizvođač električne energije dostavlja garantovanom snabdevaču rešenje o sticanju statusa povlašćenog proizvođača, a privremeni povlašćeni proizvođač rešenje o sticanju statusa privremenog povlašćenog proizvođača, kao i druge isprave predviđene ugovorom o otkupu električne energije. Pravo na podsticajne mere prestaje otkazom ili raskidom ugovora o otkupu električne energije pod uslovima i na način određen ugovorom o otkupu električne energije i ugovorom o stupanju u projekat.

Pravo na podsticajnu meru u toku podsticajnog perioda povlašćeni proizvođač električne energije ostvaruje zaključenjem ugovora o pristupu sistemu sa operatorom prenosnog, odnosno distributivnog sistema električne energije. Ugovor o pristupu sistemu sadrži:

- 1) obavezu operatora da najkasnije do petog u mesecu dostavlja očitane podatke za prethodni mesec garantovanom snabdevaču, povlašćenom proizvođaču električne energije i privremenom povlašćenom proizvođaču;
- 2) pravo na pristup prenosnom, odnosno distributivnom sistemu električne energije bez naknade, za povlašćenog proizvođača električne energije u toku podsticajnog perioda, a za privremenog povlašćenog proizvođača od puštanja elektrane, odnosno dela elektrane u rad do početka podsticajnog perioda.

Uredbom o naknadi za podsticaj povlašćenih proizvođača energije ("Sl. glasnik RS" broj 8/19) propisuje se način obračuna, plaćanja i prikupljanja sredstava po osnovu naknade za podsticajne mere, kao i način raspodele prikupljenih sredstava po osnovu naknade za podsticajne mere. Naknada za podsticaj je ukupan iznos naknade koju plaća krajnji kupac za podsticaj povlašćenih proizvođača električne energije. Operator sistema je operator prenosnog, odnosno distributivnog i zatvorenog distributivnog sistema električne energije. Naknada za podsticaj obračunava se tako što se iznos jedinične naknade množi sa izmerenom količinom potrošnje aktivne električne energije krajnjeg kupca u obračunskom periodu.

Subjekti naplate naknade za podsticaj od krajnjih kupaca su:

- 1) operator sistema za krajnje kupce koji nemaju ugovor o potpunom snabdevanju;
- 2) odabrani snabdevač za krajnje kupce koji imaju ugovor o potpunom snabdevanju, a nisu na garantovanom snabdevanju;
- 3) garantovani snabdevač za krajnje kupce na garantovanom snabdevanju.

Operator sistema i odabrani snabdevač su dužni da prenesu garantovanom snabdevaču sredstva koja odgovaraju iznosu naknade za podsticaj koji su fakturisali krajnjim kupcima za prethodni mesec, najkasnije do 23. u tekućem mesecu. Operator sistema i odabrani snabdevač do desetog u mesecu za

prethodni mesec, dostavljaju garantovanom snabdevaču podatke o količini preuzete, odnosno prodane električne energije, na osnovu kojih garantovani snabdevač obračunava i ispostavlja račun za uplatu sredstava po osnovu naknade za podsticaj. Operator sistema, snabdevač, odnosno garantovani snabdevač je dužan da u računu koji dostavlja krajnjem kupcu za pristup sistemu, odnosno isporučenu električnu energiju, kao posebnu stavku naznači iznos ukupne naknade za podsticaj.

Nakon sticanja statusa povlašćenog proizvođača, odnosno statusa privremenog povlašćenog proizvođača, proizvođač električne energije ima pravo na potpisivanje Ugovora o otkupu ukupnog iznosa proizvedene električne energije po povlašćenim cenama sa javnim snabdevačem. Maksimalan period na koji može biti potpisan ugovor je 12 godina, a metodologija obračuna perioda je propisana Uredbom o uslovima i postupku sticanja statusa povlašćenog proizvođača električne energije („Sl. glasnik RS“, broj 56/16, 60/17 i 44/18-dr.zakon).

IX UPRAVLJANJE OTPADOM

A) Pravni osnov

Zakon o upravljanju otpadom („Sl. glasnik RS“, br: 36/09, 88/10 i 14/16) propisuje da se upravljanje otpadom vrši na način kojim se obezbeđuje najmanji rizik po ugrožavanje života i zdravlja ljudi i životne sredine, kontrolom i merama smanjenja:

- 1) zagađenja voda, vazduha i zemljišta;
- 2) opasnosti po biljni i životinjski svet;
- 3) opasnosti od nastajanja udesa, eksplozija ili požara;
- 4) negativnih uticaja na predele i prirodna dobra posebnih vrednosti;
- 5) nivoa buke i neprijatnih mirisa.

Uredbom o visini i uslovima za dodelu podsticajnih sredstva („Sl. glasnik RS“, br: 88/09,67/10, 101/10, 86/11, 35/12, 41/13, 81/14, 30/15, 44/016, 43/17-dr.pravilnik, 45/18-dr.pravilnik i 20/19-dr.pravilnik) utvrđuje se visina i uslovi za dodelu podsticajnih sredstava za ponovnu upotrebu i iskorišćenje otpada kao sekundarne sirovine ili za dobijanje energije i za proizvodnju kesa - tregerica za višekratnu upotrebu.

Pravilnik o usklađenim iznosima podsticajnih sredstava za ponovnu upotrebu, reciklažu i korišćenje određenih vrsta otpada („Sl. Glasnik RS“, broj: 20/19) propisuje iznose podsticaja koji su propisani u Uredbi za svaku godinu, čime se vrši usklađivanje iznosa u Uredbi.

B) Podsticaji

Vrste otpada su komunalni otpad (kućni otpad), komercijalni i industrijski otpad, a u zavisnosti od opasnih karakteristika može biti inertni, neopasan i opasan. Sredstva za finansiranje upravljanja otpadom obezbeđuju se iz budžeta (Republike Srbije, AP, JLS), međunarodnih fondova i sličnih izvora za upravljanje otpadom. Ova sredstva se koriste za investicione i operativne troškove upravljanja otpadom, podsticanje odvojenog sakupljanja otpada, podsticanje tržišta recikliranih materijala i izvoz otpada za koji nema mogućnosti tretmana u Republici Srbiji.

Podsticajna sredstva utvrđuju se u sledećim iznosima, i to:

- 1) za ponovnu upotrebu i korišćenje otpadne gume kao sekundarne sirovine - 18.390 din po toni;
- 2) za tretman otpadnih guma radi dobijanja energije - 3.606 dinara po toni;
- 3) za proizvodnju kesa-tregerica za višekratnu upotrebu debljine preko 20 mikrona - 6.010 din po toni;
- 4) za proizvodnju kesa-tregerica za višekratnu upotrebu debljine preko 20 mikrona koje sadrže biorazgradive aditive - 8.414 dinara po toni.

Podsticajna sredstva isplaćuju se operateru postrojenja za ponovno iskorišćenje, odnosno tretman otpadnih guma odnosno proizvođaču plastičnih kesa - tregerica za višekratnu upotrebu. Podsticajna sredstva utvrđuju se za ponovnu upotrebu, reciklažu i korišćenje otpadne električne i elektronske opreme kao sekundarne sirovine u sledećim iznosima, i to:

Otpadna električna i elektronska oprema:	2019.godina
razred 1 (veliki kućni aparati) osim:	43 din./kg
- rashladnih uređaja i klime	108 din./kg
- uređaja za grejanje	13 din./kg
razred 2 (mali kućni aparati)	58 din./kg
razred 3 (oprema informatičke tehnologije i telekomunikacije) osim:	58 din./kg
- monitora CRT	86 din./kg
- ostalih monitora	38 din./kg

razred 4 (oprema široke potrošnje za rasonodu) osim:	27 din./kg
- televizijskih aparata CRT	86 din./kg
- ostalih televizijskih aparata	38 din./kg
razred 5 (oprema za osvetljenje)	32 din./kg
podrazred 5a (fluorescentne, kompaktne, ostale svetiljke)	129 din./kg
razred 6 (električni i elektronski alat)	48,5 din./kg
razred 7 (igračke, oprema za rekreaciju i sport)	27 din./kg
razred 8 (medicinski pomoćni uređaji)	48,5 din./kg
razred 9 (instrumenti za praćenje i nadzor)	97 din./kg
razred 10 (automati)	97 din./kg

Visina podsticajnih sredstava za tretiranu otpadnu električnu i elektronsku opremu za količine tretirane u 2010. godini iznosi 55 din/kg za svih 10 razreda otpadne električne i elektronske opreme. Podsticajna sredstva isplaćuju se operateru postrojenja za tretman otpadne električne i elektronske opreme, odnosno kolektivnom operateru za upravljanje otpadnom električnom i elektronskom opremom.

Podsticajna sredstva utvrđuju se za ponovnu upotrebu, reciklažu i korišćenje otpadnih ulja kao sekundarne sirovine u iznosu 10 din/kg, za tretman otpadnih ulja radi dobijanja energije u iznosu od 5 din/kg. Podsticajna sredstva isplaćuju se operateru postrojenja za tretman otpadnih ulja.

Podsticajna sredstva isplaćuju se operateru postrojenja za tretman otpadnih akumulatora i baterija i utvrđuju se u sledećim iznosima:

- 1) za ponovnu upotrebu, reciklažu i korišćenje otpadnih startera, akumulatora, industrijskih baterija i akumulatora - 14,50 din/kg;
- 2) za ponovnu upotrebu, reciklažu i korišćenje otpadnih prenosnih akumulatora ili startera - 145,50 din/kg.

Visina podsticajnih sredstava usklađuje se godišnje sa Indeksom potrošačkih cena, a ministar propisuje usklađene iznose podsticajnih sredstava do 28. februara tekuće godine putem Pravilnika.

Podsticajna sredstva dodeljuje Fond za zaštitu životne sredine na osnovu javnog konkursa na koji se mogu prijaviti samo operateri postrojenja za ponovno iskorišćenje, odnosno tretman otpada, koji imaju dozvolu. Na javni konkurs za dodelu podsticajnih sredstava za proizvodnju kesa - tregerica za višekratnu upotrebu mogu se prijaviti samo proizvođači plastičnih kesa. Na javni konkurs za dodelu sredstava za ponovnu upotrebu, reciklažu i korišćenje otpadne električne i elektronske opreme može se prijaviti kolektivni operater za upravljanje otpadnom električnom i elektronskom opremom, a podsticajna sredstva se mogu dodeliti za investiciju u nova postrojenja za upravljanje otpadnom električnom i elektronskom opremom, i to:

- 1) u prvoj godini investicije u visini 70% vrednosti investicije za male privredne subjekte, 60% vrednosti investicije za srednje privredne subjekte, odnosno 50% vrednosti investicije za velike privredne subjekte, ali ne više od 75% od iznosa koje su na ime naknade za proizvode koji nakon upotrebe postaju posebni tokovi otpada uplatile članice kolektivnog operatera za isti period;
- 2) u drugoj godini investicije u visini 35% vrednosti investicije za male privredne subjekte, 30% vrednosti investicije za srednje privredne subjekte, odnosno 25% vrednosti investicije za velike privredne subjekte, ali ne više od 37,5% od iznosa koje su na ime naknade za proizvode koji nakon upotrebe postaju posebni tokovi otpada uplatile članice kolektivnog operatera za isti period.

Kolektivnom operateru za upravljanje otpadnom električnom i elektronskom opremom podsticajna sredstva se mogu dodeliti za investiciju u nova postrojenja za upravljanje otpadnom električnom i elektronskom opremom koje ne može biti manjeg kapaciteta na godišnjem nivou od količine proizvoda koji nakon upotrebe postaju posebni tokovi otpada a koju članice kolektivnog operatera stavljaju godišnje na tržište Republike Srbije.

X	ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE
----------	--------------------------------

A)Pravni osnov

Zakon o zaštiti životne sredine ("Sl. glasnik RS", br: 135/04, 36/09-dr.zakon, 72/09-dr.zakon, 43/11-odluka US, 14/16, 76/18, 95/18-dr.zakon I 95/18-dr.zakon) uređuje rad Zelenog fonda koji se osniva kao budžetski fond radi evidentiranja sredstava namenjenih finansiranju pripreme, sprovođenja i razvoja programa, projekata i drugih aktivnosti u oblasti očuvanja, održivog korišćenja, zaštite i unapređivanja životne sredine. Budžetskim fondom upravlja Ministarstvo za zaštitu životne sredine. Sva pitanja od značaja za dodeljivanje i korišćenje sredstava Zelenog fonda uređena su Uredbom o bližim uslovima koje moraju da ispunjavaju korisnici sredstava, uslovima i načinu raspodele sredstava, kriterijumima i merilima za ocenjivanje zahteva za raspodelu sredstava, načinu praćenja korišćenja sredstava i ugovorenih prava i obaveza, kao i drugim pitanjima od značaja za dodeljivanje i korišćenje sredstava Zelenog fonda Republike Srbije ("Sl. glasnik RS", 25/18).

Pravilnik o pravilnik o bližim uslovima za dodelu i korišćenje sredstava Zelenog fonda Republike Srbije ("Sl. glasnik RS", br: 31/18) koji propisuje bliže uslove za dodelu i korišćenje sredstava Zelenog fonda stupa na snagu 5. maja 2018. godine.

B) Zeleni fond

Sredstva za finansiranje aktivnosti obezbeđuju se iz budžeta Republike Srbije za tekuću godinu, donacija, kredita i drugih javnih prihoda, a dodeljuju se korisnicima sredstava u svrhu finansiranja zaštite i unapređivanja životne sredine, a na osnovu javnog konkursa koji objavljuje Ministarstvo. Ugovor o dodeli sredstava zaključuje Ministarstvo sa korisnicima sredstava i dalje prati, analizira i vrši nadzor nad realizacijom projekata i korišćenjem sredstava. Vlada propisuje bliže uslove koje moraju da ispunjavaju korisnici sredstava, uslove i način raspodele sredstava, kriterijume i merila za ocenjivanje zahteva za raspodelu sredstava, način praćenja korišćenja sredstava i ugovorenih prava i obaveza, kao i druga pitanja od značaja za dodeljivanje i korišćenje sredstava Zelenog fonda Republike Srbije.

Korisnici sredstava Zelenog fonda mogu biti pravna i fizička lica koja kroz svoje aktivnosti razvijaju i sprovede projekte, programe i druge aktivnosti u oblasti očuvanja, održivog korišćenja, zaštite i unapređivanja stanja životne sredine, pri čemu moraju da imaju sedište, odnosno prebivalište na teritoriji Republike Srbije i da su registrovani u Agenciji za privredne registre, odnosno drugom odgovarajućem registru.

Ministarstvo nadležno za poslove zaštite životne sredine raspisuje javni konkurs za dodelu sredstava Zelenog fonda koji se raspisuje najmanje jednom godišnje za finansiranje projekata iz različitih oblasti ili pojedinačno za određenu oblast i objavljuje se na internet stranici Ministarstva i Portalu e-Uprave. Prema zakonu, sredstva za izabrane projekte se utvrđuju u toku procesa procene projekta u **rasponu u visini od 10% do 80% opravdanih troškova**, u skladu sa propisom kojim se uređuje dodela državne pomoći.

Iz sredstava Zelenog fonda bez javnog konkursa finansiraju se interventne mere u vanrednim okolnostima zagađivanja životne sredine, rekultivacija i sanacija zagađenog prostora, za finansiranje nabavki bioloških, biotehničkih i hemijskih sredstava i preparata, potrebnih radi suzbijanja štetnih organizama, za pripremu i sufinansiranje projekata koji se finansiraju iz pretprijetne pomoći Evropske unije kao i nepredviđenih troškova vezanih za realizaciju tih projekata. Sredstva za projekte sanacije kontaminiranih lokacija mogu se odobriti u visini do 100% opravdanih troškova, a koji ne može biti veći od stvarnih troškova koje snosi podnosilac zahteva, u skladu sa propisom kojim se uređuje dodela državne pomoći.